

TEKNIKAN SANASTOKESKUS • CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

Kotimaisten kielten puolesta,
hallinnon sanastotyö,
terminologiaa Virossa,
electronic marketplace,
Internet vai internet?,
virkasähköpostiosoite,
pankkitermejä...

1 | 2004

TERMINFO

THE FINNISH CENTRE FOR TECHNICAL TERMINOLOGY

TERMINFO

25. vuosikerta • numero 1 | 2004

JULKAISIJA Tekniikan Sanastokeskus ry
PÄÄTOIMITTAJA Lena Jolkkonen
TOIMITUSSIHTEERI Anu Ylisalmi
TOIMITTAJA Sirpa Suhonen (Summaries)
TOIMITUSNEUVOSTO Marja Hamilo, Jukka Ihanus, Lena Jolkkonen, Arto Leinonen, Ari Muhonen, Ari Penttilä, Antti Rainio, Mikael Reuter, Seija Suonuuti
PAINOPIIKKA Forssan Kirjapaino Oy, Forssa 2004
KUSTANTAJA Stellatum Oy
Asemapäällikönkatu 7, 00520 Helsinki
puh. (09) 8689 700
faksi (09) 8689 7070
<http://www.stellatum.fi>

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

<http://www.stellatum.fi>
Stellatum Oy/Tilaaajapalvelu
Kuoppamäentie 3 A, 33800 Tampere
puh. (03) 225 1948
faksi (03) 225 1955
tilaaajapalvelu@stellatum.fi

TILAUSHINNAT SUOMESSA

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Kestotilaus (laskutusväli 12 kk) 33 €
Vuosikerta (12 kk) 34 €
Irtonumero 8,50 €
Tilaaajarekisterin tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa suoramarkkinointiin.

TILAUSEHTO

Kestotilauksena tilattu lehti tulee tilaajalle vuodesta toiseen ilman eri uudistusta, kunnes tilaaja joko muuttaa tilauksen määräaikaiseksi tai lopettaa sen. Tilauksen hinta on vuoden alussa voimassa oleva hinta, joka on painettu lehteen. Tilauksen voi keskeyttää ennen tilauskauden loppua joko puhelimitse tai kirjeellä. Peruutus on tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen tilausjakson alkamista. Mikäli peruutus ei saavu määräaikaan mennessä, laskutetaan tilaajan saamat lehdet irtonumerohintaan sekä peruutuksen aiheuttamat kulut 5,05 €.

IRTONUMEROMYYNTI

Stellatum Oy/Tilaaajapalvelu
tilaaajapalvelu@stellatum.fi
Akateeminen Kirjakauppa,
Suomalainen Kirjakauppa ja
Turun Kansallinen Kirjakauppa.

ISSN 0358-7517

SISÄLLYS

Sanastotyötä kolmenkymmenen vuoden ajan <i>Lena Jolkkonen</i>	3
Pirkko Nuolijärvi – laajakatseisesti kotimaisten kielten puolesta <i>Tiina Holm</i>	4
Pankkitermejä termipankista <i>Anu Ylisalmi</i>	7
Onko hallinnon sanastotyö tarpeen? <i>Tellervo Hyttinen</i>	9
Puolustautuminen, kehittäminen ja kaupallisuus – näkemys terminologiasta Virossa <i>Arvi Tavast</i>	10
Tietoyhteiskuntaa tutkimassa – sähköisen kaupankäynnin termistöä <i>Jorma Tommola & Hilikka Yli-Jokipii</i>	12
Termiharava	16
Kirjallisuutta	18
Terminfon hakemisto 2003	20
Summaries	23

Lukijapalautetta voi lähettää Tekniikan Sanastokeskukseen (osoite alla) tai sähköpostitse osoitteeseen terminfo@tsk.fi

TERMINFO INTERNETISSÄ [HTTP://WWW.TSK.FI/FI/TI/](http://www.tsk.fi/fi/ti/)

TSK:N YHTEYSTIEDOT

osoite Albertinkatu 23 A 12
00120 Helsinki
puhelin (09) 2709 1060
faksi (09) 608 859
sähköposti tsk@tsk.fi,
terminfo@tsk.fi
Internet <http://www.tsk.fi>

TERMIPALVELU (MAKSULLINEN EI-JÄSENILLE)

puhelin (09) 608 876
sähköposti termipalvelu@tsk.fi

Sanastotyötä kolmenkymmenen vuoden ajan

Sanastokeskus täyttää tänä vuonna 30 vuotta ja on siis epäilemättä saavuttanut aikuisiän. Kolmenkymmeneen vuoteen mahtuu erilaisia vaiheita ja monia kokemuksia, joita voi hyödyntää tulevaisuutta rakennettaessa. Uusiutumiskyky on aina tärkeä, joten sopivassa suhteessa jotain vanhaa ja jotain uutta on varmasti Sanastokeskuksellekin toimiva ohje tämän juhlavuoden aikana. Itse juhla on tarkoitus viettää syksyllä iltapäiväseminaarin merkeissä. Tiedotamme juhlan ajankohdasta ja paikasta tarkemmin myöhemmin.

Tätä kirjoittaessa olen juuri palannut VAKKI-symposiumista (7.-8.2.) Vaasasta. Tapahtuman järjestää vuosittain Vaasan yliopiston käännösteorian, ammattikielten ja monikielisuuden tutkijaryhmä. Symposiumissa alan tutkijat ja opiskelijat esittelevät omat työnsä, mutta myös käytännön näkökulmasta kertovat aiheet saavat oman tilansa liberaalin VAKKI-hengen mukaan.

Tämän vuoden symposiumin teemana oli *Ammattikiellet ja kääntäminen – monikielinen näkökulma*. Päivien aikana kolmessa eri sektiossa pidettiin yli 40 esitelmää. Lauantain terminologiasektiossa pidettiin mielenkiintoisia esitelmiä sekä tutkimuksen että käytännön näkökulmasta. Esitelmät käsittelivät muun muassa synonymiaa, sanastoprojektia prosessina, termistönhallintaohjelmia, terminpoimintaa ja käännöslainoja. Aitoon VAKKI-henkeen kuuluu, että jokainen voi esitelmässään käyttää haluamaansa kieltä. Niinpä tänäkin vuonna esitelmiä pidettiin suomen ja ruotsin lisäksi myös englanniksi ja saksaksi.

Ensimmäinen VAKKI-symposiumi järjestettiin vuonna 1980, joten tämä oli 24. tapahtuma laatuaan. Vuosien varrella symposiumissa on pidetty yli 500 esitelmää, joista hieman yli 200 on käsitellyt erikoiskieliä. Suurin osa esitelmistä on kerätty symposiumjulkaisuihin, joten tapahtumien tuloksena on syntynyt myös arvokasta lähdeaineistoa alan tutkijoille ja asiasta kiinnostuneille.

Sanastokeskuksen vetämä pankki- ja rahoitusalan sanastohanke laajenee ja muuttaa hieman muotoansa tämän vuoden alusta. Yhteistyössä ovat nyt mukana merkittävimmät pankkiryhmittymät, ja työ järjestetään Tietotekniikan termitalkoot -hankkeessa toimivaksi havaitun toimintatavan mukaan. Työhön osallistuu koordinoitiryhmä, joka kokoontuu muutaman keran vuodessa käsittelemään annettavia suosituksia sekä lausuntoryhmä, joka kommentoi aineistoa ennen julkaisemista. Hankkeen WWW-sivu on osoitteessa <http://www.tsk.fi/bank/>. Hankkeesta voit myös lukea tämän Terminfon sivulta 7.

Terminfon toimitussihteeri vaihtuu. *Johanna Suomalainen* on jäämässä äitiyslomalle maaliskuussa ja hänen sijaisekseen tulee *Anu Ylisalmi*. Anu on opiskellut Tampereen yliopistossa saksan kääntämistä ja opiskelee nykyään kieliteknologiaa Helsingin yliopistossa. Hän on ollut aikaisemmin TSK:ssa harjoittelijana.

Mukavaa keväänodotusta toivotellen

Lena Jolkkonen
lena.jolkkonen@tsk.fi
päätoimittaja

Pirkko Nuolijärvi – laajakatseisesti kotimaisten kielten puolesta

Tiina Holm

4

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen johtajaa professori Pirkko Nuolijärveä voi sanoa kieli-ihmiseksi paikallaan. Kiin-nostus suomen kieltä kohtaan heräsi jo varhain, ja yhä edelleen aito innostus kieleen ja viestintään paistaa hänestä estelemättä läpi.

Työtä suomen kielen parissa

Nuolijärvi on Helsingin yliopiston kasvatteja. Hän opiskeli pääaineenaan suomen kieltä ja sivuaineinaan muun muassa itämerensuomalaisia kieliä, erityisesti viroa, kirjallisuutta ja poliittista historiaa. 1970- ja 1980-luvuilla hän ehti työskennellä sekä Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa, Suomen Akatemiassa että lehtorina Upsalan yliopiston fennougristiikan laitoksella.

Ennen nykyistä virkaansa Nuolijärvi työskenteli suomen kielen ja viestinnän apulaisprofessorina Helsingin kaupparkeakoulussa. Vajaan kymmenen vuoden kokemus kaupparkeakoulusta oli Nuolijärvelle erityisen merkityksellinen. "Kaupparkeakan aikana monitieteisyyden merkitys nousi vahvasti esiin, jouduin jatkuvasti perustelemaan suomen kielen opintojen ja osaamisen tärkeyttä ja opin siis paljon", Nuolijärvi muistelee.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen (Kotus) johtajuuteen Nuolijärvi suhtautuu virkistävän realistisesti: "Minulta joskus kysytään, miten jaksan hallinnollisia tehtäviä. Hallintohan on asioiden järjestämistä, ja jollekin se järjestämistehtäväkin tässä maailmassa osuu, vaikkei siihen olisi saanut koulutusta. Sitä paitsi harvoin on sellaista hallinnollista päätöstä, joka ei vaikuttaisi sisältöön."

Työn hyvät ja huonot puolet ovat usein vain saman kolikon kaksi eri puolta: "Laitoksen johtajana saan olla monessa mukana ja työ on erittäin mielenkiintoista, mutta toisinaan mietittävää, ehdinkö paneutua riittävästi yksittäisiin asioihin. Riittämättömyyden tunteet taitavat kuitenkin olla ajoittain tuttuja työssä kuin työssä."

Tutkijan uteliaisuus on tallella, ja Nuolijärvi pyrkii nykyisessä tehtävässäänkin jatkamaan tutkimustyötään. Hän on tutkinut vuosien varrella muun muassa nykykielen vaihtelua, miettinyt vaihtelun ja muutoksen suhdetta sekä viimeisimpänä projektina tarkastellut televisiokeskusteluja.

Miten käy suomen kielen?

Nuolijärven erityisiin kiinnostuksen kohteisiin kuuluvat myös kielten asema ja kielipolitiikka. Suomen kielen käyttöalan

Kirjoittajasta:

Tampereen yliopistossa käännöstiedettä (englanti) opiskeleva Tiina Holm on kevään ajan Sanastokeskuksessa korkeakouluharjoittelijana.

Pirkko Nuolijärvi johtaa Kotimaisten kielten tutkimuskeskusta

kaventumisesta on keskusteltu viime aikoina paljon, ja pessimistisimmät ovat jopa povanneet suomen kielen hidasta kuihtumista.

Nuolijärvi kuuluu kuitenkin optimistien joukkoon: "Kuulomme suomen kieltä paljon ympärillämme ja puhumme sitä, ja suomeksi kirjoitettuja ja käännettyjä tekstejä on enemmän kuin koskaan. Muiden kielten pelkoa ei kannata tuntea, mutta on hyvä olla tietoinen siitä, miksi valitsemme minkin kielen eri yhteyksissä."

"Tieteen maailmassakin suurin ohjailee pienempiä. Sitä paitsi englannin kieltä käytetään niin paljon siksi, että on englanninkielisiä ihmisiä, jotka eivät osaa muita kieliä, ja siksi, että se on monille muunkielisille ensimmäinen vieras kieli. En haluaisi taistella toista kieltä vastaan, vaan mieluummin taistelisin kielten yhteiselon puolesta. Että olisimme monikielisiä, ja omalle kielelle olisi aina tila", Nuolijärvi toteaa.

Nuolijärvi peräänkuuluttaa yhteisiä kansallisia ratkaisuja, kun mietitään suomen tai ruotsin asemaa yliopisto-opetuksessa: "Omien kielten arvostaminen ja niiden aseman tukeminen eivät ole mitään juhlapuheasioita, vaan kysymys on hyvin käytännöllisistä ja demokratiaankin liittyvistä ratkaisuista. Olenkin ehdottanut, että ne yliopistot, jotka pitävät huolen myös omalla kielellä opettamisesta, tulisivat palkituiksi eli saisivat siitä rahaa. Tällainen vastuullisuus on minusta tulosvastuullisuutta sanan syvässä merkityksessä."

Kieleen voi tietysti suhtautua monella tavalla. "Yksi näkemys on se, että kieli on pelkkä väline. Tällöin voi helposti ajatella, että yksinkertaisinta olisi, jos kaikki puhuisivat samaa kieltä. Toinen näkemys on ajatella kieltä ennemminkin rikkautena ja olemisen tapana, ja tällöin päästään joko—tai—ajattelusta suvaitsevampaan sekä—että—ajattelumalliin. Kyllä meillä on tilaa useammallekin kielelle", Nuolijärvi toteaa.

Kielipolitiikkaa ja asennekasvatusta

Vuoden 2004 alusta tuli voimaan uusi kielilaki, jonka pää-tarkekoitukseksi oli uudistaa entinen, yli 80 vuotta vanha kieli-laki selväkielisempään ja käytännönläheisempään muotoon sekä nostaa kieliasioita paremmin esiin julkisessa keskustelussa. Pirkko Nuolijärvi oli yksi kielilakia valmistelleen komitean jäsenistä ja näki koko lainuudistamisprosessin kaksivuotisen kehityskaaren.

Lain hyväksyminen eduskunnassa äänin 179–3 oli komitealle luonnollisesti hieno voitto, mutta Nuolijärvi näkee lukemissa laajempiakin yhteyksiä: "Selvä ääniero osoittaa mielestäni sen, että kansalliskielten keskinäinen asema onkin oikeastaan aika neutraali asia. Muidenkin kielten kuin suomen tukeminen ei herätäkään niin kiivaita asenteita ja vastakkainasetteluja kuin joskus luullaan."

Nuolijärvi on uuteen kielilakiin tyytyväinen, mutta kielten aseman kehittyminen on paljolti kiinni myös yleisistä asenteista. Esimerkiksi ruotsin kielen tulevaisuus Suomessa riippuu monesta asiasta: "Jos Suomen väkiluku kasvaa nykyistä vauhtia, ruotsinkielisten suhteellinen osuus väestöstä pienenee. Keskeisiksi ratkaisijoiksi nousevat tällöin kaksikieliset perheet, jotka päättävät, mitä kieltä lapsilleen puhuvat. Toisaalta myös ulkoisten edellytysten on oltava riittävät: meillä on edelleen syytä olla vahvat ruotsinkieliset instituutiot, mahdollisuudet ruotsinkieliseen koulutuslinjaan sekä riittävästi harrastustarjontaa", Nuolijärvi huomauttaa.

"Myös suomenkieliset voivat vaikuttaa ruotsin kielen asemaan valinnoillaan ja asenteillaan. Keskustelukielenä ruotsinkielisten seurassa voisi nykyistä useammin olla ruotsi – ja samalla ruotsinkielisten olisi myös itse huomattava antaa suomenkielisten puhua kanssaan ruotsiksi, eikä pitäisi vaihtaa keskustelukieltä automaattisesti suomeksi. Vähemmistön osa ei ole koskaan helppo, mutta tietoisilla ratkaisuilla rinnakkainelo enemmistön kanssa on mahdollista", Nuolijärvi jatkaa.

Yhteistyön voimaa

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus työllistää noin 90 vakinaista työntekijää, minkä lisäksi Sörnäisten rantatien tiloissa Helsingissä hyörii myös vaihteleva määrä siviilipalveluksen suorittajia, työllistettäviä, tuntityöntekijöitä, opiskelijajarjoittelijoita sekä ulkopuolista rahoitusta saavia tutkijoita.

Ulkopuolisille laitoksen kenties tunnetuin yksikkö on kielenhuolto-osasto, joka tunnetaan Kielitoimistona, mutta talossa tapahtuu paljon muutakin. Keskuksessa tehdään sanakirjoja, huolletaan nimestöä, pidetään yllä arkistoja, tarjotaan kirjastopalveluja ja annetaan koulutusta. Meneillään on, usein tiiviissä yhteistyössä yliopistojen kanssa, monia tutkimushankkeita: asiointikeskustelun analyysia, kaupunkinimistö-

Poimintoja Pirkko Nuolijärven julkaisuista

Latomaa, Sirkku & Nuolijärvi, Pirkko (2002). The Language Situation in Finland. *Multilingual Matters*, Vol. 3:2, 95–202.

Nuolijärvi, Pirkko (1986). *Kieliyhteisön vaihto ja muut-tajan identiteetti*. Tietolipas 100. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. 181 s.

Nuolijärvi, Pirkko (1986). *Kolmannen sukupolven kieli. Helsinkiin muuttaneiden suurten ikäluokkien eteläpoh-jalaisten ja pohjoissavolaisten kielellinen sopeutuminen*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 436. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. 354 s.

Nuolijärvi, Pirkko (1992). Markkinointimixistä valuu-taifactoringiin. Taloussanaston kehitystendenssejä. Nuolijärvi, Pirkko & Tiittula, Liisa (toim.): *Talous ja kieli 1*. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja, D-169, 247–257.

Nuolijärvi, Pirkko (1996). Kielikykykieli ja ensikieli. Laurén, Christer & Buss, Martina (toim.): *Kielikyky: Kielitaitoon käytön kautta*. Vaasan yliopiston täyden-nykskoulutuskeskuksen julkaisuja 13/1996, 59–70.

Nuolijärvi, Pirkko (1997). Poliitikko televisiokeskus-telujen osallistujana. Mälkiä, Matti & Stenvall, Jari (toim.): *Kielen vallassa. Näkökulmia politiikan, uskonnon ja jul-kishallinnon kieleen*. Tampere University Press, 119–132.

Nuolijärvi, Pirkko (2000). Monikerroksinen kieli. Puhutun kielen tutkimuksen näkökulmia. In *Inter dialectos nominaque: pühendusteos Mari Mustale 11. novembril 2000*. Eesti Keele Instituudi toimetised 7. Tallinn, Eesti Keele Sihtasutus, 202–219.

Nuolijärvi, Pirkko (2000). Sosiolingvistiikka kielentut-kimuksen kentässä. Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.): *Kieli, diskurssi & yhteisö*. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä. Jyväskylän yli-opisto, Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 13–37.

Nuolijärvi, Pirkko (2001). Begreppet stadsmål och den urbana dialektologin. *Våra språk i tid och rum*. Redigerade av Marianne Blomqvist under medverkan av Mirja Saari och Peter Slotte. Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet B 21, Helsingfors, 123–133.

Nuolijärvi, Pirkko & Tiittula, Liisa (2000). *Televisio-keskustelun näyttämöllä. Televisioinstitutionaalisuus suomalaisessa ja saksalaisessa keskustelukulttuurissa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. 387 s.

tutkimusta, suomen laajan kieliopin laadintaa, kirjakielen kehityksen ja puhutun kielen vaihtelun tutkimusta. Suomen ja ruotsin lisäksi tutkitaan ja huolletaan saamen kieliä, Suomen romanikieltä ja suomalaista viittomakieltä.

Eri palvelujen ja asiakkaiden kysymysten avulla 28-vuotias tutkimuslaitos saa itsekin kätevästi ajantasaista tietoa siitä, mitä kielissämme on tapahtumassa ja millaiset asiat kielenkäyttäjää kullakin hetkellä askarruttavat.

Tutkimuskeskuksen johtaja Pirkko Nuolijärvi näkee keskuksen tehtäväksi laajasti ajatellen suomalaisten kieli-tietoisuuden ylläpitämisen ja ohjelmaan kuuluvien kielten kehityksen tutkimisen ja seuraamisen. Nuolijärvi muistuttaa, ettei keskuksen asemaa tule koskaan ottaa itsestäänselvytenä: "Meidän tulee jatkuvasti miettiä, miksi olemme olemassa ja miksi mitään teemme, eikä vain tehdä asioita vanhasta tottumuksesta. Se mihin on sitouduttu, eli esimerkiksi suuriin kansallisiin sanakirjahankkeisiin, on luonnollisesti tärkeää, mutta kaiken aikaa pitäisi olla valppaana, etsiä uusia näkökulmia ja löytää uusia mielenkiintoisia haasteita."

Kotus onkin melko ainutlaatuinen myös kansainvälisestä näkökulmasta. "Ulkomaiset kollegat joskus kysyvät, miten näin pienellä maalla voi olla niin suuri kielentutkimuslaitos. Olemassaolomme voi löytää historiallisia sekä tiede- ja kielipoliittisia selityksiä, jotka ovat mahdollistaneet laitoksen synnyn ja olemassaolon. Laakereilla ei kuitenkaan voi levätä eikä itseriittoiseksi ruveta. Laitos voi elää rikasta elämää vain yhdessä muun tiedeyhteisön kanssa", Nuolijärvi painottaa.

Nuolijärven näkemyksistä nousee toistuvasti esiin laajan yhteistyön korostaminen ja kielen tarkasteleminen kiinteänä

osana yhteiskuntaa. Tutkimuskeskus tekee paljon pohjoismaista yhteistyötä ja vetää yhtä köyttä myös muiden Euroopan maiden kanssa. Se ei toimi muusta yhteiskunnasta irrallisena myöskään yksittäisissä projekteissa, vaan niissä tehdään yhteistyötä muualla toimivien tutkijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään projektista riippuen myös laajemmin yliopistojen, kirjastojen, arkistojen, tiedotusvälineiden sekä muiden maiden vastaavien laitosten kanssa.

Töissä kuin kotonaan

Nuolijärven arjessa raja työn sisällön ja vapaa-ajan harrastusten välillä tuntuu olevan hyvinkin häilyvä; johtajan harrastuksiin kuuluvat esimerkiksi lukeminen, runojen kirjoittaminen ja uusimpana innostuksena perinne- ja kulttuurijärjestö Kalevalaisten Naisten Liiton puheenjohtajuus. Kun kielen-tutkijasta on kysymys, ei oman lapsen kasvattaminen kielikylypytarhassa ja -koulussa liene sekään ollut aivan puhdasta sattumaa. Nuolijärvi kertookin kielikylyn olleen myönteinen ja mielenkiintoinen prosessi niin pojalle kuin vanhemmillekin.

Ehkäpä kysymys on uteliaasta asenteesta, jolla Nuolijärvi tuntuu suhtautuvan niin työhön kuin elämään yleisestikin. Nuolijärvi myös tunnustautuu ikuisiksi optimistiksi: "Pidän etuoikeutena, että olen aina saanut tehdä sellaista työtä, josta pidän. Mielenkiintoisten asioiden ja tehtävien, mukavien työtovereiden ja solidaaristen, huumorintajuisten läheisten avulla jaksaa niiden mustempienkin hetkien yli, joita kaikissa töissä toisinaan tulee eteen."

TULE SANASTOTYÖN PERUSKURSSILLE

Aiheuttavatko epäselvät termit työssäsi viestintäongelmia?

Joudutko usein pohtimaan, mitä suomenkielistä termiä käytät vieraskielisestä ilmaisusta?

Tutustuminen sanastotyön menetelmiin säästää työssäsi termiongelmien pohtimiseen käytettyä aikaa, vaivaa ja rahaa.

Tule Tekniikan Sanastokeskuksen järjestämälle sanastotyön kurssille tiistaina 27.4.2004 klo 9.00–16.00.

Kurssilla käydään läpi sanastotyön perusasiat käytännön esimerkkien avulla.

Kurssi järjestetään Teknillisen korkeakoulun kirjaston luentosalissa (Otaniementie 9, 02150 Espoo).

Kurssin hinta on Sanastokeskuksen jäsenille 260 euroa (norm. 310 euroa).

Hinta sisältää opetuksen ja kurssimateriaalin lisäksi lounaan sekä aamu- ja iltapäiväkahvin.

Tiedustelut ja sitovat ilmoittautumiset 8.4.2004 mennessä Sirpa Suhoselle
puh. (09) 2709 1064, faksi (09) 608 859 tai s-posti sirpa.suhonen@tsk.fi.

Pankkitermejä termipankista

Anu Ylisalmi

Viime vuosituhaten lopulla pankkialan kääntäjät totesivat, että alalla kaivataan sanastotyötä. Pankkimaailma oli kokenut mullistuksia, kun pankit yhdistyivät Suomessa ja myös Pohjoismaiden tasolla, minkä seurauksena alan termistön epäyhtenäisyys alkoi aiheuttaa kääntäjille aikaisempaa enemmän ongelmia. Muutamat alan kääntäjät ja Tekniikan Sanastokeskus päättivät ryhtyä toimiin alan sanaston yhtenäistämiseksi ja julkaisemiseksi kaikkien käyttöön, ja vuonna 2001 käynnistettiin pankki- ja rahoitusalan sanastohanke.

Nyt jo parin vuoden ajan ratkaisuja pankki- ja rahoitusalan termiongelmiin on voinut etsiä maksuttomasta termipankista osoitteesta http://www.tsk.fi/bank/index_fi.html. Mitä termipankista sitten löytyy, mihin tarpeisiin sitä voidaan käyttää ja miksi termisuosituksia ja muuta käsitteisiin liittyvää tietoa ylipäänsä tarvitaan pankki- ja rahoitusalalla?

Muun muassa näitä kysymyksiä pohtivat Sanastokeskuksen terminologi ja Pankki- ja rahoitusalan sanastotyöryhmän koordinaattori *Mari Suhonen* sekä Aktia Säästöpankin Hakanien konttorin pankinjohtaja *Nina Simosas*. Simosas on osallistunut asiantuntijana pankki- ja rahoitussanaston maksuliikennekäsitteitä käsittelevän sanaston laatimiseen ja on myös jäsen pankki- ja rahoitussanastotyöryhmän koordinaattoriryhmässä.

Mitä pankki- ja rahoitusalan sanastosta löytyy?

Sanastokeskuksen koordinoima pankki- ja rahoitusalan sanastohanke käynnistyi vuonna 2001. "Hanke oli alun perin suunniteltu kaksivuotiseksi, ja hankkeen toimintatapa vastasi perinteistä projektimallia, eli se oli suunniteltu tietyn kestoiseksi ja laajuiseksi", kertoo hankkeen koordinaattori ja hankkeessa alusta asti mukana ollut *Mari Suhonen*.

Hankkeen lähestyessä loppuaan vuonna 2003 sanaston täydentäminen koettiin kuitenkin edelleen tärkeäksi, ja hankkeen jatkoksi perustettiin sanastotyöryhmä. "Työryhmän on tarkoitus toimia niin kauan kuin tarvetta ja kiinnostusta tällaiseen työhön riittää", *Suhonen* sanoo.

Vuoden 2004 alussa hankkeen WWW-sivustolta löytyvää termipankista on haettavissa jo noin 600 termitietuetta. Termipankki sisältää termejä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Lisäksi mukana on määritelmiä ja muita käsitteiden kuvauksia ja lisätietoa esimerkiksi termien käytöstä. Sivustolta löytyy myös käsitteiden välisiä suhteita kuvaavia käsitejärjestelmäkaavioita. Sivusto on toteutettu täysin kaksikielisesti: aivan samat tiedot löytyvät siis sekä suomenkieliseltä että ruotsinkieliseltä sivustolta.

"Eniten termipankista löytyy toistaiseksi suomen- ja ruotsinkielisiä termejä, sillä hankkeen pääkielenä oli aluksi ruotsi,

ja määritelmät laadittiin ruotsiksi", *Suhonen* kertoo. Sanaston käyttäjien toiveiden perusteella lainoihin ja pankkien myöntämiin kortteihin liittyvät määritelmät on kuitenkin jo käännetty suomeksi, ja jatkossa sanastotyöryhmän on tarkoitus laatia määritelmät ensisijaisesti suomeksi. Saadun palautteen perusteella pyritään jatkossa lisäämään myös englanninkielisten termien osuutta sanastossa.

"Termipankissa julkaistuja termejä voi hakea joko hakuliittymän tai aakkosellisen hakemiston kautta. Hakuliittymän avulla haun voi rajata pelkkiin termeihin ja lisäksi voi valita hakeeko suomen-, ruotsin- vai englanninkielisiä termejä", *Suhonen* ohjeistaa. "Haun tuloksena näytetään kaikki ne tiedot, joissa haluttu sana esiintyy itsenäisenä terminä tai termin osana. Hakuliittymän vapaalla tekstihaulla hakusanaa voi lisäksi etsiä mistä tahansa tietokentästä. Tällöin löytyvät siis myös ne termit, jotka esiintyvät esimerkiksi lisätietona jonkin toisen termin tietueessa."

Sanaston aakkosellisesta hakemistosta löytyvät kaikki termitietokannassa julkaistut suositettavat termit. Hakemistot on toistaiseksi laadittu erikseen suomenkielisistä ja ruotsinkielisistä termeistä. "Hakemistoista on pyritty luomaan mahdollisimman käyttäjäystävällisiä linkittämällä hakemistossa esiintyvät termit. Hakusanat toimivat siis linkkeinä, joiden kautta pääsee tarkastelemaan juuri sitä termitietuetta, jossa haluttu termi esiintyy", *Suhonen* kertoo.

Pankkialan sanastotyölle tarvetta

Suomessa pankkialalla on pitkät perinteet työskentelystä suomeksi ja ruotsiksi. Koska asiakkaiden äidinkieli voi monilla paikkakunnilla olla kumpi tahansa, asiakaspalvelussa ja viestinnässä pitää huomioida molemmat kielet. Tämän vuoksi myös pankki- ja rahoitusalan sanasto pyrkii ensisijaisesti tarjoamaan termistöä juuri suomeksi ja ruotsiksi.

Esimerkiksi Aktia Säästöpankki on kaksikielinen ja *Nina Simosasin* mukaan periaatteena on, että asiakkaalle puhutaan aina hänen äidinkieltään. Tällöin työntekijöiltä edellytetään kommunikointia molemmilla kielillä. *Simosas* pitää pankin kaksikielisyttä haasteellisena ja kokee sen rikkautena. "Konsernin sisäinen kieli on ruotsi, mutta käytännössä keskustelut saattavat tapahtua usein niinkin, että toinen puhuu suomea ja toinen ruotsia. Myös sekakieli on käytössä, jos termi ei tule mieleen toisella kielellä", hän kertoo.

Termit ovat olennainen osa jokapäiväistä pankkityötä – niin pankkitoimihenkilöiden kesken kuin asiakaspalvelussakin. "Termejä pitää osata käyttää oikealla tavalla", *Simosas* painottaa. "Asiakkaalle pitää kertoa asiat niin selkeästi kuin mahdollista, sillä pankkitoimihenkilön pitää varmistua siitä,

että asiakas on ymmärtänyt, mistä on kysymys, mitä vaihtoehtoja on ja miten ne vaikuttavat pitkällä aikavälillä. Asiakkaan pitää myös voida luottaa siihen, että pankkitoimihenkilö tietää, mistä puhuu ja että hän voi tehdä saamiensa tietojen perusteella oikeita päätöksiä.

Asiakaspalvelussa tämä tarkoittaa hankalien termien selvittämistä. "Esimerkiksi sopimusehdot vilisevät hankalia termejä, ja pankkitoimihenkilön tehtävänä on selvittää nämä asiakkaalle. Väärinymmärryksiin ei ole varaa tehtäessä merkittäviä sijoitus- tai rahoituspäätöksiä", Simosas huomauttaa.

"Sanaston avulla voidaan yhtenäistää alan kielenkäyttöä, kun eri pankeissa voidaan ottaa käyttöön yhtenäinen terministö", Simosas sanoo. "Kielen yhtenäistyminen onkin jo pitkälti onnistunut ainakin pankkien ulkoisessa viestinnässä – osittain pankki- ja rahoitusalan sanastohankkeen ansiosta."

Sanasto oppimisen apuna

Käsitelähtöisen sanastotyön tuloksia voidaan käyttää muuhunkin kuin oikean termin tai termivastineen hakemiseen. "Sanastotyön periaatteiden mukaan käsitteet määritellään siten, että niistä näkyvät suhteet lähikäsitteisiin. Tämä helpottaa kokonaisuuksien hahmottamista ja auttaa vertailemaan käsitteitä ja suhteuttamaan niitä toisiinsa", useita vuosia erilaisten sanastohankkeiden parissa työskennellyt Mari Suhonen tietää.

Juuri käsitteiden vertailtavuus tekee sanastosta mainion välineen uuden alan oppimisessa. Pankkisanastoa voidaanankin Simosasin mukaan hyödyntää uusien työntekijöiden perehdyttämisessä. "Tulin itse aikoinani alalle metsätalousinsinöörin pohjakoulutuksella, joten tunsin tuolloin alan terministöä saman verran kuin tavallinen pankkiasiakas. Alan sanastosta olisi varmasti ollut apua", Simosas pohtii. Oppiakseen termit Simosas laati oma-aloitteisesti listoja suomen- ja ruotsinkielisistä termeistä, joihin hän työssään törmäsi. "Aina nähdesäni vieraan termin kirjoitin sen ylös ja etsin sille vastineen toisella kielellä", hän sanoo.

Pankki- ja rahoitussanastossa käsitejärjestelmien ja terminologisten määritelmien avulla on kuvattu muun muassa hankaliksi koettuja korttitermejä. Esimerkiksi *pankkikortti* on määritelmän mukaan "pankkitiliin liitettävä maksukortti, jolle pankki antaa pankkikorttitakuun". Määritelmässä on mainittu sekä yläkäsite *maksukortti* että lähikäsite *pankkikorttitakuu*, ja molempien käsitteiden määritelmät löytyvät sanastosta.

Kortteihin liittyvä käsitejärjestelmä kuvataan lisäksi havainnollisena kaaviona, josta näkee yhdellä silmäyksellä aiheeseen liittyvät keskeiset käsitteet ja niiden väliset suhteet. Korttikäsitteet ja niihin liittyvä kaavio on julkaistu sekä termipankissa että Terminfossa (2/2003, s. 12–15 *Mitä kortteja suomalaisilla on lompakoissaan?*).

Sanasto syntyy yhteistyönä

Pankki- ja rahoitusalan sanastotyöryhmä toteutetaan pankkialan ammattilaisten ja terminologien yhteistyönä. Työryhmän koordinoitiryhmässä on mukana pankki- ja rahoitusalan ja kielenhuollon edustajia sekä terminologeja. "Koordinoitiryhmässä jatkavat jo projektivaiheessa mukaan tulleet henkilöt, ja lisäksi ryhmään liittyy muutama uusi jäsen", sanastotyöryhmän koordinaattori Mari Suhonen kertoo. Koordinoitiryhmän tehtävänä on päättää käsiteltävistä aiheista ja käsitteistä sekä kommentoida ja työstää terminologin valmistelemia määritelmiä ja termisuosituksia.

Koordinoitiryhmän lisäksi sanastoaineiston sisältökysymyksiin pyydetään kommentteja alaa monipuolisesti edustavalta lausuntoryhmältä. "Koordinoitiryhmän laatima aineisto lähetetään aina ennen julkaisua lausuntoryhmälle, jolta voidaan saada arvokkaita kommentteja sanaston laadun ja käyttökelpoisuuden varmistamiseksi", Suhonen sanoo.

Nina Simosas on jo ehtinyt osallistua pariin sanastokokoukseen asiantuntijana ja on tyytyväinen sanastotyön toteuttamiseen terminologien ja asiantuntijoiden yhteistyönä. "Kokouksissa termit määritelmiseen käydään kunnolla ja perusteellisesti läpi. Sanastotyössä pääsee kurkkaamaan sanan taakse. Se mikä tuntuu yksiselitteiseltä, ei välttämättä olekaan sitä", hän sanoo. Mielenkiintoisena Simosas pitää esimerkiksi niin yksinkertaisen käsitteen kuin *tilisiirto* määrittämisestä, jossa täytyy miettiä muun muassa sitä, mistä tilisiirto alkaa ja mihin se päättyy.

Simosas pitää sanastoja arvokkaina työvälineinä. "Sanasto voittaa sanakirjat ja sanalistat siinä, että sanaston avulla termi asettuu laajempaan kokonaisuuteen ja on siten helpommin ymmärrettävissä", hän sanoo ja jatkaa, että tieto pankki- ja rahoitusalan sanastosta on saatava kentälle: "Tällainen on, käyttäkää sitä!"

Sinäkin voit vaikuttaa!

Pankki- ja rahoitussanastotyöryhmän lausuntoryhmä on avoin kaikille alan osaajille. Voit myös ilmoittautua postituslistalle, jonka kautta lähetetään tieto uusimmista julkaistuista suosituksista. Ilmoittautumisia lausuntoryhmän jäseneksi tai postituslistalle ottaa vastaan sanastotyöryhmän koordinaattori Mari Suhonen (s-posti mari.suhonen@tsk.fi, puh. 09-2709 1063).

Onko hallinnon sanastotyö tarpeen?

Hallinnon sanastotyössä puurtava terminologi turhautuu kuullessaan päivittelyjä, miksi pitäisi tehdä kalliilla rahalla suppeita sanastoja, kaikkihan on jo saatavissa: säädöksissä on määritelty, mitä mikin tarkoittaa, ja sanakirjoista löytyy se, miten sanat käännetään.

No, sanakirjojen puutteellisuuden joutuvat useimmat kriitikotkin myöntämään, mutta usein he sitten väittävät, että jos ilmausta ei sanakirjassa ole, voi aina tarkistaa kohdekieltä puhuvan maan käytännöstä. Ja usko säädösten määrittelyn riittävyteen ja "oikeellisuuteen" tuntuu olevan lujassa kuin pukilla sarviinsa.

Totta on, että terminologinen sanastotyö on kallista, jos mittaa tuloksia kirjainten määrällä. Yhden määrittelyn parin sadan käsitteen monikielisen sanaston – jota isompia ei oikein kannata tehdä – tekemiseen on kulunut melkoinen määrä työtunteja, ja siten myös euroja. Siinä on kulunut terminologin työtuntien lisäksi runsaasti aihealan asiantuntijoiden, käännösvastaineiden tuottajien ja lausunnonantajien aikaa, ja lopuksi vielä julkaisun tekemiseen on tarvittu työtä, olipa tuo-tos paperilla tai sähköisenä.

Sanastotyön tarpeellisuuden mittana on vaikea käyttää euroja, sillä on mahdotonta mitata jo yksikielisenkin viestin lähettäjien tai vastaanottajien vaivaa saada viesti perille, pu-humattakaan monikielisestä. Ja kaikkein vaikein asia on mitata se vahinkojen tai turhan työn määrä, joka syntyy, kun käsitteet on ymmärretty väärin tai eri tavoin kuin viestin lähet-täjä on tarkoittanut.

Muistan lapsena kuunnelleeni, kun muutamaa vuotta vanhempi tädini opiskeli ruotsin persoonapronomeineja. Hahmotin: "minä-sinä-hän-me-te-he" on ruotsiksi "jaag-duu-han-hun-viinii-de". Myöhemmin tajusin, että kielet voivat rakentua eri tavoin, ja pronominit ryhmittäytyivät oikein. Samalla tavoin pitäisi ymmärtää, että koska valtiot ovat erilaisia – jopa itseensä nähden aikajanalla – niissä esiintyvien ilmiöiden nimeäminen ja kääntäminen ei aina onnistu yksi yhteen. Suomi on nykyisin *tasavalta*, vaikka se oli tsaarinajalla *suuriruhtinaskunta*, ja sen nykyinen *hallitus* oli *senaatti*. Tämän ymmärtäminen ei yleensä tuota vaikeuksia. Samoin ei sekään, että Venäjän *eduskuntaa* kutsutaan *duumaksi*, Israelin *knesetiksi* tai Saksan *liittopäiviksi*. Suomen valtionpää on kuitenkin *presidentti* samoin kuin Yhdysvaltojen, vaikka heidän tehtävänsä ja asemansa ovat aivan erilaiset; asiahan voisi olla toisinkin.

Niin kauan kuin pyörimme omissa ympyröissämme, puhumme omaa kieltämme ja edes jotenkin tunnemme puheena olevat ilmiöt, vaikeuksia ei suuremmin ole. On helppo oppia ja

Tellervo Hyttinen

Tellervo Hyttinen toimii Valtioneuvoston kielipalvelussa erikoistutkijana.

ymmärtää, että *suojatie* on Suomessa *skyddsväg*, kun se Ruotsissa on *övergångställe*, tai että Ruotsin *departementia* vastaa Suomessa *ministeriö* (ja vähän vaikeampaa, että se taas on ruotsiksi *ministeriet*).

Mutta kun kansainvälinen kanssakäyminen lisääntyy, myös ongelmat kasvavat: on voitava puhua kansallisista asioista vierailla kielillä ja on voitava vertailla kansallisia ilmiöitä toisiinsa. EU-kielten ongelma on esimerkki tästä; kansalliskielten puhujia ärsyttää EU-englanti, -saksa, -suomi jne. EU-kielten käytännöissä esiintyy ilmaisuja, joita "ei ole olemassa". Totta, ne eivät ehkä ole olemassa yksinään, mutta monikielisissä ja -kielisissä yhteyksissä kyllä. Silloin kun on puhuttava yhteisistä mutta erimittaisista asioista.

Tämä näkyy usein hyvin yksinkertaisilta tuntuuissa yhteyksissä. Olkoon esimerkkinä *valtio*, jonka kääntäminen englanniksi yleissanakirjan avulla tuntuu äärettömän yksinkertaiselta: se on *state*. Mutta kun EU-asumistilastojen yhteydessä puhutaan *state services* -käsitteestä, on Suomen yhteydessä muistettava erikseen selittää, että meillä julkisia asumispalveluita hoitavat suurimmaksi osaksi kunnat – joten meidän osaltamme *state* tarkoittaa tässä yhteydessä *valtio + kunnat*. Toisin tulkittaessa syntyy melkoinen tilastovirhe. Toinen "yksinkertainen" käännettävä on englannin *social*. Voi sitä, joka kuvittelee sen suomentuvan helposti termillä *sosi-aalinen*.

Erikoiskielille – silloin kun käsitteiden on oltava tarkkoja – on siis tarpeen tehdä terminologisia sanastoja. On lähdeittävä käsitteestä ja edettävä siitä termiin. Ja määrittely on tehtävä jollakin tavalla, olipa se kuvattu sanoin tai kuvin taikka vain terminologin mielessä sanastoa muokattaessa.

Puolustautuminen, kehittäminen ja kaupallisuus – näkemys terminologiasta Virossa

Arvi Tavast

10

Kaksi ja puoli vuotta sitten Viroon perustettiin Tekniikan Sanastokeskuksen pikkuveli, *Eesti Terminoloogia Ühing* (Eter). Toimintaan on mahtunut terminologiakoulutusta, neuvontaa, osallistumista Euroopan terminologiayhdistyksen EAFT:n työhön sekä terminologiakonferenssin järjestäminen viime syksynä. Vaikka Eter on ainoa varsinaisesti terminologiaan perehtynyt organisaatio Virossa, suurin osa käytännön sanastotyöstä tehdään edelleen sen ulkopuolella ja Eterin päätaivoite onkin välittää alan tietoa tekijöiden välillä. Esittelen lyhyesti käsi-tykseni siitä, mitä toimintaa Virossa nykyisin on ja mitä terminologiatyössä pidetään tärkeänä.

Viron kielimurhe

Vironkielisistä sanomalehdistä voi saada surkean kuvan: kaunis viron kieli on tuhoutumassa ja sen laatu on huonontunut. Syy tähän on muiden kielten, erityisesti englannin, kielteinen vaikutus.

Viron kielen tilasta murehtivat ihmiset kiinnittävät huomiota vain vierasperäisiin ilmauksiin sekä koulussa opettavien yksinkertaisten sääntöjen rikkomiseen. Juuri koskaan ei kirjoiteta kielen kyvystä (tai kyvyttömyydestä) toimia nykyaikaisena kielenä ja täyttää eri elämänalojen ilmaisuvaatimuksia. Täysin huomaamatta jäävät myös englanninkieliset yliopistokurssit, englantia sisäisenä työkielenä käyttävät yritykset ja muut kielen käyttöalan kaventumisen merkit.

Lehtikirjoitusten sävy on opettava, paikoin myös moittiva ja uhkaileva, mutta samalla toivoton. Puhutaan paljon kielen puolustamisesta, vaaditaan rangaistuksia "väärästä" kielenkäytöstä ja ollaan muutenkin hyvin sotilashenkisiä. Hyvin tavallinen puheenaihe on jonkin termin sopimattomuus josakin käyttöyhteydessä. Tärkeänä pidetään kielen nykyisen (tai jonkin sitä edeltävän) tilan säilyttämistä.

Viron kielenhuolto on jo 60-luvulta lähtien yksiselitteisesti valinnut deskriptiivisen työtavan. Kielenhuoltajat ovat yrittäneet selittää kielenkäyttäjille, että säilyttämisen rinnalla myös kielen spontaani kehittyminen ja tietoinen kehittäminen uusien vaatimuksien mukaan on vähintään yhtä tärkeää, mutta tämä sanoma on mennyt perille erittäin hitaasti.

Viron kielen kehitysstrategia

Vuoden 2003 lopussa valmistui viron kielen kehitysstrategia. Strategian tärkeimmät osa-alueet ovat viron kielen puolustaminen ja käyttöalan laajentaminen sekä viron kielen opetus,

Kirjoittajasta:
Arvi Tavast on Eterin johtokunnan puheenjohtaja.

kielenhuolto, kielitiede ja kieliteknologiavälineiden kehittäminen viron kieltä varten. Näillä alueilla tavoitteisiin pyritään vuoteen 2010 mennessä, ja niiden saavuttamiseksi määritellään tarvittavat toiminnot, tekijät, rahoitustarve ja -lähteet.

Strategian valmistelemissa tutkimuksissa selvitettiin viron kielen tilannetta muun muassa koulutuksessa, tieteessä, oikeudessa ja julkisessa hallinnossa, tiedotusvälineissä, taloudessa, viestintä- ja mainosalalla sekä tietotekniikassa. Selvityksessä ilmeni, että joitakin näistä aloista uhkasi viron kielen käyttöalan kaventuminen, ja erityisesti tieteessä kielen käyttöala oli jo kaventunut. Melkein kaikilla aloilla näkyi tarvetta parantaa kielen ilmaiskykyä esimerkiksi termistöjä kehittämällä. Huomiota kiinnitettiin myös käytettävän kielen laatuun, mutta sen huonontumista oli vaikeampi osoittaa, koska tutkijoiden käytössä ei ollut yleisesti hyväksyttyä kielen laadun määritelmää.

Kun kielimurehtijat kantavat huolta yksittäisistä termeistä, strategian tavoitteet ovat asteikon toisessa ääripäässä, kielipolitiikassa: onnistuessaan strategia takaa sen, että terminologit saavat tehdä rauhassa työtään.

Viime aikoina Virossa on julkaistu nelisenkymmentä erikoisalojen sanastoa vuodessa. Merkittävistä niiden kohdalla on se, että melkein kaikki on laadittu terminologian teorian kanssa suorassa ristiriidassa olevilla menetelmillä. Niissä on lähdetty yhden kielen sanoista ja yritetty löytää sanoille vastineita toisella kielellä vastaavia käsitteitä huomioimatta. Kyse ei useinkaan ole tietämättömyydestä, vaan taustalla ovat taloudelliset syyt – kaupallisissa oloissa kustantamoilla ei ole varaa laatia sanakirjoja oikein ja valitettavan usein liikevoitto näyttää olevan yksi keskeisimmistä tai jopa ainoa motivaatio sa-nakirjan laatimiselle. Tuloksena on tietysti paljon yksinkertaisia virheitä ja olematon luotettavuus, mutta toisaalta myös sellaiset sanamäärät, joita kunnan menetelmillä olisi hyvin vaikea saavuttaa.

Perinteisen vaihtoehdon kaupallisille kustantamoille tarjoavat termityöryhmät, joiden toimintaperiaatteet ovat hyvin samanlaiset kuin suomalaisilla termityöryhmillä. Viron kielen kehitysstrategian avulla ollaan nyt hakemassa työryhmille rahoitusta ja toivotaan myös enemmän arvostusta sanastotyölle. Sanastotyötä tulisi pitää oleellisena osana erikoisalojen asiantuntijoiden työtä eikä vain työaikaa tuhlaavana hyödyttömänä harrastuksena. Raha- ja aikapulan vuoksi termityöryhmien tuotanto on viime vuosina jäänyt toivottua vähäisemmäksi.

“Mikä sitten on käsite?”

Virossa on eri aikoina ollut erittäin hyvätaoisia terminologian tutkijoita, vaikka heidän työtään ei aina ole tunnettu muualla maailmassa. Esimerkiksi 1970-luvulla *Rein Kull* ja *Henn Saari* käsitteivät perusteellisesti synonymian hyödyllisyyttä ja termimuodostuksen moniulotteisuutta yli 25 vuotta ennen kuin sama aihe tuli suosituksi englanninkielisessä kirjallisuudessa. Näin merkittäviä tutkijoita Virossa ei tällä hetkellä ole, mutta tutkimus on kuitenkin korkeatasoista.

Koulutusta terminologian teoriassa saa nykyisin kahdessa (ensi syksystä alkaen kolmessa) yliopistossa MA- ja BA-tasolla osana kääntämisen ja teknisen viestinnän ohjelmia. Suoraa hyötyä terminologiakoulutuksesta on siinä todennäköisessä tapauksessa, että kääntäjäksi, tulkiksi tai tekniseksi viestijäksi valmistunut henkilö tuleekin tekemään terminologin työtä. Mutta sen lisäksi on mahdollista, että terminologian teoria vaikuttaa ajattelutavan kautta ratkaisevasti myös käänno-laatuun.

Olen kysynyt “mikä on käsite?” terminologiakurssin alussa noin sadalta kääntämisen ja tulkauksen MA-tason yliopisto-opiskelijalta. Peräti 68 % vastanneista oli vankasti sitä mieltä, että käsite on osa kielimaailmaa. 19 % vastauksista oli epäselviä ja vain 13 % sijoitti käsitteen ajatusmaailmaan, mihin se kaikkien vakavasti otettavien lähteiden mukaan kuuluu. Täytyy huomioida, että vastanneilla on yliopistotason koulutus, useimmilla kielten alalta, he ovat valinneet kääntämisen toiminta-alakseen sekä selviytyneet verraten raskaista sisäänpääsykokeista (esimerkiksi Tallinnan yliopistossa on

5–7 hakijaa per opiskelupaikka). Tällainen tulos tällaisten opiskelijoiden tasolla näyttää, että jotakin on jossakin mennyt aivan pieleen.

Yksi mahdollinen syy on *käsite*-sanan (*mõiste*) outo käyttö kouluopetuksessa. Kouluissa *termiä* (*termin*) kutsutaan nimityksellä käsite, koska *sana* (*sõna*) on siihen liian yleinen ja termiä taas pidetään lapsille liian vieraantuntuksena. Koulussa lapset muun muassa alleviivaavat uusia käsitteitä tekstissä ja kirjoittavat niitä taululle. Siitä syntyy sellainen vaikutelma, että käsite on jokin uusi, tärkeä, monimutkainen tai tarkkaa määrittelyä tarvitseva sana.

Yliopistossa tähän käsitykseen liitetään kielifilosofia, jossa *Ferdinand de Saussure* on perinteisesti usein esillä. Hänen mukaansa merkki koostuu *äänikuvasta* (*signifiant*) ja *sisälöstä* (*signifié*) eli myös sisältö on kielen osa. Jos pohjana on koulusta saatu virheellinen käsitteen käsite – ja *Gottlob Frege*n tai muiden vaihtoehdoihin merkitysteorioihin tutustutaan vain pinnallisesti – niin on helppo tehdä kääntämisen näkö-kulmasta se virheellinen johtopäätös, että kääntämiseen tarvitaan vain sanojen vastineet toisella kielellä, käsitteiden vastaavuuksia huomioimatta.

Terminologian kurssi tarjoaa mahdollisuuden asettaa käsite takaisin keskeiselle paikalleen. Toivottavasti sen pohjalta on helpompi ymmärtää, että kielestä toiseen pääsee ainoastaan käsitteiden kautta, eikä suoraan, sanastojen tai kielipintojen avulla.

Lähteet

Eesti keele arendamise strateegia (2004–2010). Projekt. Saatavissa: <http://www.eki.ee/keelenoukogu/strateegia.html>.

Eesti Terminoloogia Ühing (Eter). Saatavissa: <http://www.eter.ee>.

Kull, Rein Et Saari, Henn (1970). Die Entwicklung des estnischen terminologischen Gedankens und die Förderung der Fachsprachen in den letzten Jahren. *Congressus tertius internationalis Fenno-ugristarum Tallinnae habitus 17.–23. VIII 1970. Pars 1. Acta linguistica*.

Raadik, Maire (toimetaja) (2004). *Eesti keele kasutusvaldkondade seisundi uuring*. Tallinn: Tallinna Pedagoogikaülikooli kirjastus.

Rummo-Laes, Tiiu-Liisa (2001). *Eesti keel globaliseeruvus ühiskonnas (1991–2000 aasta ajalehtedes ilmunud arvamusalused eesti keelest ja keelekorraldusest)*. Tallinn: Eesti Humanitaarinstituut. Viitattu 16.2.2004. Saatavissa: http://www.ehi.ee/ylipilased/tiiu_liisa.htm.

Tavast, Arvi (2002). *Eesti oskuskönnastikud 1996–2000. Keel ja Kirjandus* 6–7, 401–414, 489–503.

Tietoyhteiskuntaa tutkimassa – sähköisen kaupankäynnin termistöä

Jorma Tommola & Hilikka Yli-Jokipii

12

Sähköinen kaupankäynti on tietoyhteiskunnan keskeisiä käsitteitä. Sitä koskeva termistö on kuitenkin ollut hajanaista ja hallitsemattoman tuntuista. Tämä on todettu Turun yliopiston englannin kielen kääntämisen ja tulkkauksen oppiaineessa, missä on käsitelty sähköisen kaupankäynnin termistökyymyksiä siitä asti, kun yritykset alkoivat lisätä WWW:n ja Internetin tarjoamien mahdollisuuksien käyttöä viime vuosikymmenen puolivälin jälkeen.

Kun uusia sähköisen kaupankäynnin tekniikoita kehitetään jatkuvasti, tarvitaan alalla myös ajantasaista ja selkeyttävää sanastotyötä. Turun yliopiston viime vuonna julkaisema teos

Sähköisen kaupankäynnin termistöä suomeksi ja englanniksi kokoaa yhteen sähköisen kaupankäynnin suomen- ja englanninkielistä termistöä.

Umpihangessa tarpomista

Sähköisen kaupan suomenkielisen sanaston tarve ilmeni jo syksyllä 1997, kun ryhmä Turun yliopiston englannin syventävien opintojen opiskelijoita suomensi projektitöinä kauppa- ja teollisuusministeriölle kaksi sähköistä kaupankäyntiä käsittelevää asiakirjaa. Vuosi myöhemmin toinen opiskelijaryhmä suomensi kaupan rakennetta ja tulevaisuudennäkymiä koskevan raportin, joka sisälsi muun muassa näkökulmia ja ennusteita sähköisten viestimien vaikutuksesta tukku- ja vähittäis-kauppaan.

Tekstien kääntäminen oli useasti kuin umpihangessa tarpomista: jo asiaa oli vaikea ymmärtää, puhumattakaan siitä, että käsitteille olisi ollut tarjolla kelvolliset suomenkieliset vastineet. Sähköisen kaupan sanaston terminologiseen tutkimiseen oli siis tarvetta. Työhön ryhtyi kaksi englannin kielen kääntämisen ja tulkkauksen opiskelijaa. Ensiksi *Riitta Elsilä* raivasi hankkeen muutaman pääpolun. Sen jälkeen oli mahdollista pyrkiä selvittämään muita ajankohtaisia yksityiskohtia, kuten vaikkapa tietoturvaan tai sähköiseen rahaan liittyviä käsitteitä. Tähän työhön ryhtyi *Annaliisa Valtonen*.

Tulokset julkaistu

Tutkimuksen pohjalta koottu julkaisu *Sähköisen kaupankäynnin termistöä suomeksi ja englanniksi* ilmestyi viime vuoden lopulla. Julkaisu sisältää 13 käsitejärjestelmää ja 121 termi-

tietuetta suomeksi ja englanniksi. Termitietueet sisältävät termin ja vastineen lisäksi määritelmän sekä usein selitteitä ja esimerkkejä käyttöyhteydestä. Lisäksi julkaisussa on suomen- ja englanninkielinen hakemisto.

Julkaisu on laadittu sähköisen kaupankäynnin näkökulmasta, mutta useat siihen sisältyvät aiheet liittyvät kiinteästi tietoyhteiskunnan toimintaan ja sen kehittämiseen yleensä. Esimerkiksi tietoturvasta on viime aikoina puhuttu julkisuudessa runsaasti. Niinpä tässäkin julkaisussa on kiinnitetty erityistä huomiota tietoturvaan liittyviin ongelmiin ja ratkaisuihin, jotka olivat tarjolla työn kirjoitusvaiheessa. Niitä pohditaan lainsäädännön sekä teknisen toteutuksen näkökulmasta.

Julkaisun aluksi Annaliisa Valtonen tarkastelee sähköisen kaupankäynnin nykytilannetta ja käytännön ongelmia, jotka koskevat erityisesti maksukäytäntöjä ja tietoturva. Valtonen käsittelee lisäksi nykyistä lainsäädäntöä Suomessa ja Euroopan unionissa johdantona artikkeliin *Sähköisen kaupankäynnin tietoturvan, maksujärjestelmien ja lainsäädännön termistöä*. Tekijän lähtökohtana on suomenkielinen käsitteistö, ja hän raportoi sanastotyön tulokset suomeksi.

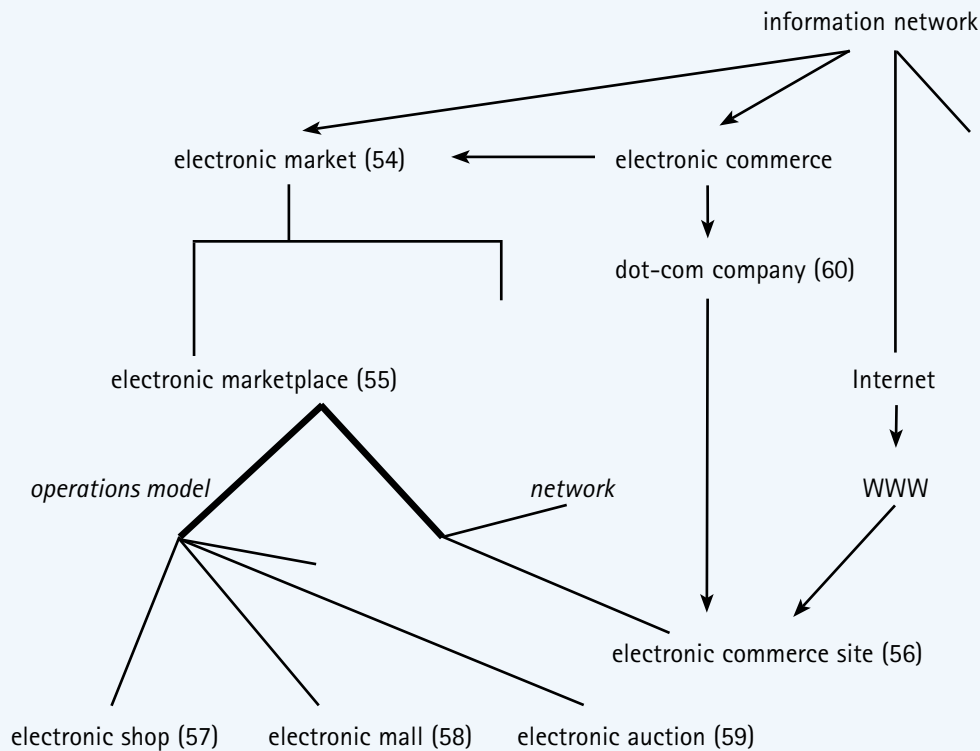
Artikkelissaan *Electronic commerce: central terminology* Riitta Elsilä selvittää sähköisen kaupankäynnin peruskäsitteitä lähtökohtanaan englanninkielinen käsitteistö, johon perustuville termeille hän ehdottaa suomenkielisiä vastineita. Ohessa on Elsilän artikkeliin sisältyvä verkkomarkkinoiden käsitejärjestelmä sekä siihen liittyvät termitietueet 54–60. Käsitejärjestelmässä (ks. kaavio 1) havainnollistetaan sähköisen kaupankäynnin markkinaympäristöä.

Termityön ongelmista

Kuten tunnettua, tietoliikenteeseen ja verkkoasiointiin liittyvät asiat muuttuvat nopeasti. Niinpä jo tämänkin julkaisun toimitustyön aikana – joka kesti lähes vuoden – on jo ilmestynyt uutta tietoa, jota ei siis ole voitu hyödyntää. Työt perustuvat kirjoittajien omaan tutkimukseen, jossa lähteinä on käytetty Euroopan unionin ja Suomen säädösten lisäksi aihetta käsitteleviä yleisteoksia sekä Internetistä löytyvää materiaalia. Olemme myös saaneet apua Tietoyhteiskunnan kehittämisskeskuksesta TIEKEstä ja arvokasta lausuntopalautetta esimerkiksi Tekniikan Sanastokeskuksesta ja Valtioneuvoston kielipalvelusta.

Kirjoittajista:

Filosofian tohtori *Jorma Tommola* työskentelee professorina ja filosofian tohtori *Hilikka Yli-Jokipii* dosenttina Turun yliopiston englannin kielen kääntämisen ja tulkkauksen oppiaineessa.

Kaavio 1. Verkkomarkkinoiden käsitejärjestelmä.

54

electronic market; EM; marketspace; electronic trading environment; electronic marketplace; cybermarket

fi verkkomarkkinat; sähköiset markkinat; elektroniset markkinat

environment of *electronic commerce* provided by *information networks*

The difficulty in using the term 'electronic marketplace' when referring to 'the electronic market' is that it is also used in reference to its subordinate concept "a part of an *information network* maintaining the *electronic market* where one or more commercial organisations offer goods and/or services for sale and where buyers can at least order them" (see *electronic marketplace* 55).

"Commerce has taken place in the marketplace, the physical world where buyer and seller conduct business. Now information technology has created a **market-space**, a virtual world that coexists with the physical world but operates with different rules." (Harvard Business School Publishing 2001)

"The web is becoming the infrastructure for the information society and has led to the creation of a global **marketspace** for e-commerce. It has become the nucleus of the promises and perils of the informa-

tion society. It is the link between technology developments and innovation on one side and emerging business models on the other." (Steinfeld & Klein 1999)

tietoverkkojen muodostama *verkkokaupankäynnin* ympäristö

"Sähköiset markkinat muodostavien digitaaliverkkojen ja tietokonetekniikan eri osa-alueiden itsestään selvä kansainvälisyys edellyttää globaalia suhtautumista kuluttajansuojaan osana sähköistä kaupankäyntiä koskevien selkeiden ja odotettavissa olevien lainsäädäntö- ja itsesääntelymekanismien muodostamaa kokonaisuutta." (OECD 1999, 1)

55

electronic marketplace; e-marketplace

fi verkkokaupapaikka; sähköinen kaupapaikka; elektroninen kaupapaikka; verkkomarkkinapaikka

part of an *information network* maintaining the *electronic market* where one or more commercial organisations offer goods and/or services for sale and where buyers can at least order them

"Recently the debate has moved on stimulated by the emergence of large business-to-business **e-market-places**. These marketplaces and exchanges are typically

being created within industry sectors such as automotive, retail, aerospace, chemicals, agriculture etc. --- It is predicted that many more of such marketplaces will arise, in virtually every industry sector." (Timmers 2000, 1)

14 *verkkomarkkinoita* ylläpitävän *tietoverkon* osa, jonka kautta yksi tai useampi kaupallinen organisaatio tarjoaa ostettavaksi tavaroita ja/tai palveluita ja jonka kautta ostajat voivat vähintään tilata niitä

Haluttaessa viitata käsitteeseen 'verkkokauppapaikka' käytetäänkin monesti termiä 'verkkokauppa'. Tätä pitäisi kuitenkin välttää, jotta käsite erottuisi selvästi käsitteistä *verkkokaupankäynti*, *verkkokauppatapahtuma* ja *verkkomyymälä*, joista niistäkin käytetään usein 'verkkokauppa'-termiä.

"Aamutelevision haastattelussa mukana ollut tietohallintoasiantuntija Carl-Johan Björkgren sanoi, että --- tutkitaan, mitä **sähköinen kauppapaikka** myy, millaisia rekistereitä siinä kerätään, toimiiko se ylipäättänsä hyvän kauppataivan mukaisesti ja onko kauppatahtuman aiheuttamiin mahdollisiin ongelmatilanteisiin varauduttu." (Tietotekniikan kehittämisskeskus 2001b)

56 **electronic commerce site; e-commerce site; online marketplace**

fi Internet-kauppapaikka

electronic marketplace consisting of a group of WWW pages on the *Internet*

"By 1999, an estimated 250 million users accessed the Internet and approximately one quarter of them made purchases online from electronic commerce sites, worth approximately \$110 billion." (Coppel 2000, 3)

"By exposing firms to global competition, the Internet might also expedite progress towards implementing product market reforms. As well, consumers could benefit from the development of more powerful "intelligent agents" which navigate the Internet and automate, for instance, price search and comparison across **e-commerce sites**." (Coppel 2000, 17)

WWW-sivuston muodostama *verkkokauppapaikka* *Internetissä*

Internet-kauppapaikoista käytetään helposti laajempaa nimitystä verkkokauppapaikka, mikä on tietysti oikeuttettua, sillä jälkimmäinen termin kuvaama käsite eli Internet-kauppapaikan yläkäsite sisältää myös Internet-kauppapaikat.

Yli-Jokipii, Hilka & Tommola, Jorma (toim.) Sähköisen kaupan käynnin termistöä suomeksi ja englanniksi. Turun yliopisto 2003. Julkaisu maksaa 25 euroa + postikulut. Julkaisua voi tilata sähköpostitse armi.blomqvist@utu.fi tai verkossa osoitteesta www.utu.fi/hum/engtra/.

57 **electronic shop; e-shop; online shop**

fi verkkomyymälä; verkkokauppa

electronic marketplace where one company offers its goods and services for sale

"Most commercial Web sites are business-to-consumer **electronic shops**." (Timmers 1998, 5)

verkkokauppapaikka, jossa yksi yritys kauppa tavaroitaan ja palveluitaan

Termiä 'verkkokauppa' käytetään myös muissa merkityksissä. Siksi termin 'verkkomyymälä' käyttö on erityisen suositeltavaa silloin, kun halutaan varmistaa, ettei käsite "*verkkokauppapaikka*, jossa yksi yritys kauppa tavaroitaan ja palveluitaan" sekoitu *verkkokaupankäyntiin*, *verkkokauppatapahtumaan* tai *verkkokauppapaikkaan*, joista myös käytetään termiä 'verkkokauppa'.

"**Verkkokaupassa** asioiminen on kaupassa jonottamiin verrattuna usein nopeampaa ja edullisempää." (Järvinen 2001)

"Uudesta kauppapaikasta on perustajien mukaan tarkoitus luoda Euroopan kehittynein teräksen **verkkokauppa**." (Laipio 2000, 12)

58 **electronic mall; e-mall; cyber shopping mall**

fi verkkotavaratalo; sähköinen tavaratalo; elektroninen tavaratalo

electronic marketplace where several companies offer their goods and services for sale

Fundamentally, an electronic mall is a collection of *electronic shops*. It might be enriched by a common payment system and it might specialise in a certain market segment.

"We define the **electronic mall** as a virtual shopping and service center wherein several electronic retail markets are situated with highly uniform and easy-to-use interfaces. **Electronic malls** will target different groups of clients and of course there will be competition. They will differentiate themselves from other retail markets by the quality of their assortment. The **electronic mall**, in principle, allows the realization of a global warehouse, which presents electronically all goods and services produced around the world and grants free access to everyone from anywhere to sell or buy therein at will and to be supplied with the ordered items at home." (Schmid 1995, 3)

"Several hundreds of electronic merchants, comprising direct merchandisers as well as tenants of **electronic malls**, are expected to join the market trial." (Poh-Kam 1997, 44)

verkkokauppapaikka, jossa useat yritykset kauppaavat tavaroitaan ja palveluitaan

Verkkotavaratalo on pohjimmiltaan useiden *verkko-myy-mälöiden* ryhmittymä. Sen käytössä saattaa olla kaikille *verkkokaupoille* yhteinen maksukäytäntö ja se saattaa erikoistua vain tiettyyn markkina-alueeseen.

"Elektroniset tavaratalot tarjoavat asiakkailleen ostet-tavaksi tuotteita tavaratalojen tapaan laidasta laitaan. Osa tavarataloista on keskittynyt elintarvikkeiden ja osa tavallisten kulutushyödykkeiden myymiseen." (Kettunen & Filenius 1998, 59)

59

electronic auction; e-auction; virtual auction market

fi verkkohuutokauppa; sähköinen huutokauppa;
elektroninen huutokauppa

electronic marketplace that implements the bidding mech-anism known from traditional auctions

"Auctions are formalized trading procedures in which the trading partners' interaction is governed by specific trading rules. In many cases an (electronic) auctioneer is functioning as an intermediary." (Klein 1997, 3)

"Internet-based auction software has made it possible to interconnect auctions all across Europe. Fish that has been caught is traded at the **e-auction** while the vessel is still at sea." (Timmers 2000, 8)

verkkokauppapaikka, jossa sovelletaan perinteisestä huuto-kaupasta tuttua tarjouskäytäntöä

"Yksi langattoman sähköisen kaupankäynnin sovellus on huutokaupat." (Tietotekniikan kehittämiskeskus 2001a)

60

dot-com company; dot com

fi verkkoyritys; verkkokauppias

commercial organisation offering its goods and/or services for sale exclusively on an *electronic commerce site*

"[Dot-com] refers to the period (dot) followed by the abbreviation of the commercial domain (com) at the end of an Internet e-mail or Web address. Since the .com domain is so widely used, the Internet has become known as the "dot-com" world, and dot-com companies are those that offer their wares on the Web." (TechWeb 2001)

"[A dot-com company is] an organization that offers its services or products exclusively on the Internet. Although a company that makes only Web-based software might be in the **dot-com** industry, it is generally not considered a **dot-com company**. Amazon.com, Yahoo and eBay are typical **dot-com companies**." (TechWeb 2001)

ainoastaan *Internet-kauppapaikassa* tavaroitaan ja/tai palve-luitaan kauppaava taloudellista toimintaa harjoittava organi-saatio

"**Verkkokauppiiaan** luotettavuudesta kertoo se, että yritys ilmoittaa yhteystietonsa, kuten katuosoitteensa, sivuillaan ja että yritykseen saa yhteyden puhelimella esimerkiksi ilmoitettuna puhelinpalveluaikana." (Järvinen 2001)

Lähteet:

Coppel, J. (2000). *E-commerce: Impacts and Policy Challenges*. Economics Department working papers no. 252. Viitattu 28.2.2001. Saatavissa: <http://www.olis.oecd.org/>.

Harvard Business School Publishing (2001). *Managing in the Marketplace*. Viitattu 6.3.2001. Saatavissa: <http://www.hbsp.harvard.edu/>.

Järvinen, V. (2001). Ostoksilla verkkokaupassa. *Kultaraha* 1/2001, 22. Helsinki: Osuuspankki OPK-osuuskuunta. Saatavissa: <http://www.kaupanki.fi/>.

Kettunen, S. & Filenius, M. (1998). *Elektroninen kaupankäynti – Liiketoiminta tietoverkoissa*. Jyväskylä: Teknolit.

Klein, S. (1997). Introduction to electronic auctions. *EM – Elec-tronic Markets*, Vol. 7, No. 4, 04/97, p. 3-6. Viitattu 6.3.2001. Saatavissa: <http://www.electronicmarkets.org/>.

Laipio, M. (2000). Rautaruukki mukaan uuteen kauppapaikkaan. *Kaupapolitiikka* 4/2000.

OECD (1999). OECD:n neuvoston suositus ohjeiksi kuluttajan-suojasta sähköisessä kaupankäynnissä. Viitattu 11.10.2000. Saatavissa: <http://www.oecd.org/>.

Poh-Kam, W. (1997). Assessment of electronic commerce deve-lopments in Singapore. *EM - Electronic Markets*, Vol. 7, No. 3, 09/97, 43-45. Viitattu 6.3.2001. Saatavissa: <http://www.electronicmarkets.org/>.

Schmid, B. F. (1995). Electronic retail markets. *EM - Electronic Markets*, Vol. 5, No. 1, 01/95, 3-4. Viitattu 6.3.2001. Saatavissa: <http://www.electronicmarkets.org/>.

Steinfeld, C. & Klein, S. (1999). Local vs. global issues in elec-tronic commerce. *EM - Electronic Markets*, Vol. 9, No. 2, 02/99, p. 1-6. Viitattu 6.3.2001. Saatavissa: <http://www.businessmedia.org/>.

TechWeb (2001). *Techencyclopedia*. Viitattu 1-3/2001. Saatavissa: <http://www.techweb.com/>.

Tietotekniikan kehittämiskeskus ry. (2001a). *Sähköisen kaupan-käynnin aapinen*. Viitattu 2.3.2001. Saatavissa: <http://www.tieke.fi/>.

Tietotekniikan kehittämiskeskus ry. (2001b). *Verkkokaupalta puuttuu vielä kuluttajien luottamus*. Viitattu 6.3.2001. Saatavissa: <http://www.tieke.fi/>.

Timmers, P. (1998). Business models for electronic markets. *EM - Electronic Markets*, Vol. 8, No. 2, 2/98, 3-8. Viitattu 6.3.2001. Saatavissa: <http://www.electronicmarkets.org/>.

Timmers, P. (2000). *'Going global' in electronic commerce*. Euro-pean Commission, Directorate-General Information Society. Viitattu 5.3.2001. Saatavissa: <http://europa.eu.int/ISPO/>.

Termiharava-palstalla käsitellään ajankohtaisia tai ongelmallisiksi osoittautuneita termejä. Lukijat voivat lähettää lehden toimitukselle ehdotuksia sopivista aiheista.

– SÄHKÖINEN, ELEKTRONINEN & DIGITAALINEN

Termejä *sähköinen*, *elektroninen* ja *digitaalinen* käytetään usein samassa merkityksessä, mutta ne eivät kuitenkaan ole aina keskenään vaihdettavissa. Esimerkiksi *sähköinen* (tai *elektroninen*) *allekirjoitus* on laajempi käsite kuin *digitaalinen allekirjoitus*. Joissakin tapauksissa jonkin termin vakiintuminen käyttöön näyttää tapahtuneen sattumanvaraisesti.

– Sähköinen

Sähköinen tarkoittaa alun perin sähköenergialla toimivaa. Sen lisäksi sähköiseksi kutsutaan nykyään tietotekniikkaa, teletekniikkaa tai molempia käyttäen toteutettua sekä tietokoneella suoraan käsiteltävissä olevaa. Puhutaan esimerkiksi *sähköisistä kirjoista*, *sähköisestä henkilökortista* ja *sähköisistä ilmoitustauluista*.

– Elektroninen

Elektroninen merkitsee elektroniikkaan perustuvaa tai sitä soveltavaa. Ilmeisesti englannin kielen vaikutuksesta termiä käytetään usein sellaisissa tilanteissa, joissa voisi elektronisen sijaan mieluummin puhua *sähköisestä* tai käyttää *verko-*etuliitettä. Kielenkäyttöömme on vakiintunut esimerkiksi *elektroninen aineisto* ja *elektroninen kirjasto*, joskin myös sähköistä käytetään myös näissä tapauksissa.

Elektronisesta lyhennetty *e-*etuliite on levinnyt laajalle, ja sen käyttöön soveltuvat samat suositukset kuin elektroniseenkin. Suositeltavaa ja ymmärrettävämpää on siis puhua esimerkiksi *e-kaupan* sijaan *sähköisestä kaupankäynnistä* tai *verkkokaupasta*.

Jos *e-*etuliitteestä ei haluta luopua, niin oikeinkirjoitus on kuitenkin hyvä pitää mielessä. *E-*etuliitteen ja pääsanan väliin tarvitaan yhdyserkki: *eOppimisen* sijaan tulisi kirjoittaa *e-oppiminen*.

– Digitaalinen

Digitaalinen tarkoittaa teknologiaa, joka tuottaa, varastoi ja prosessoi dataa kahden eri tilan perusteella: positiivinen ja ei-positiivinen. Positiivista tilaa kuvataan numerolla 1 ja ei-positiivista tilaa numerolla 0. Digitaalisella teknologialla siirretty tai varastoitu data kuvataan siis ykkösten ja nollien jonona. Digitaalisen vastakohta on analoginen.

Kaikki sähköisesti käsitelty tieto on digitaalisessa muodossa. Sen sijaan digitaalisessa muodossa olevaa tietoa voidaan myös välittää muuten kuin sähköisesti, esimerkiksi radioaaltoilla tai optisesti.

Digitaalinen-sana on käytössä esimerkiksi digitaalisen valokuvauksen ja digitaalisen television yhteydessä.

– INTERNET

Internet vai *internet*? Termin oikeinkirjoitus on herättänyt kysymyksiä sekä Suomessa että Ruotsissa, ja niin kielenkäyttäjät kuin kielenhuoltajatkin ovat pohtineet, pitäisikö termi kirjoittaa isolla vai pienellä alkukirjaimella.

Suomeksi Internet suositetaan kirjoitettavaksi isolla alkukirjaimella, koska se on tietyn tietoliikennejärjestelmän nimi. Termi taipuu Internetin, Internetiä, Internetissä jne. Arkityylissä käytettävä nimitys *netti* kirjoitetaan yleisnimien tapaan pienellä alkukirjaimella. Internet-teknikkaa hyödynnetään myös sisäverkossa eli intranetissä ja ulkoverkossa eli ekstranetissä. Nämä sanat ovat yleisnimiä, ja ne kirjoitetaan pienellä kirjaimella.

Ruotsin kielenhuoltajat olivat aluksi sitä mieltä, että Internet-sana pitää nähdä erisnimenä. Nyt sanasta on tullut ruotsin kielessä niin yleinen, että se on menettänyt erisnimien luonteensa. Internetiä pidetään joukkoviestimenä siinä missä radiota ja televisiotakin. *Ruotsin kielilautakunta* ja *Mediespråkgruppen* ovat päättäneet suositella, että sanaa pidetään ruotsin kielessä yleisnimenä ja se kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella.

Internet on maailman suurin tietokoneverkko. Se on avoin tietoverkko, joka käyttää TCP/IP-yhteykskäytäntöjä.

– SÄHKÖPOSTIOSITTEET

Sähköpostiosoitteella (engl. e-mail address, email address) tarkoitetaan tunnusta, jonka mukaan sähköpostiviesti ohjautuu tietoverkossa oikealle vastaanottajalle. Sähköpostiosoitteita on erityyppisiä ja niitä koskevat erilaiset määräykset esimerkiksi osoitteeseen saapuvien sähköpostiviestien tietosäilyksen julkisuuden suhteen.

– Organisaation tai yksikön yleinen sähköpostiosoite

Organisaation tai yksikön yleinen sähköpostiosoite on muotoa **kirjaamo@organisaatio.fi** ja se on tarkoitettu toimenpiteitä tai palveluja edellyttäviä sähköpostiviestejä varten. Usein tällaiseen osoitteeseen saapuneet viestit lähetetään toimenpiteitä varten eteenpäin sopivalle henkilölle.

– Organisaation tai yksikön tietyn toiminnon sähköpostiosoite

Organisaatiolla tai yksiköllä voi olla myös tiettyyn toimintoon tai palveluun liittyvä sähköpostiosoite, esimerkiksi **tiedotus@organisaatio.fi**. Tällainen osoite on tarkoitettu työn hoitoon liittyvään viestintään.

Tämäntyyppisten sähköpostiosoitteiden nimitys ei ole vielä vakiintunut. Käytössä on ainakin *palvelun sähköposti-*

osoite tai *palveluosoite*, *roolisähköpostiosoite* tai *rooliosoite*, *yleinen sähköpostiosoite* tai *yleisosoite*. Joskus nimitystä yleinen sähköpostiosoite/yleisosoite tosin käytetään viittaamaan koko organisaation sähköpostiosoitteeseen.

– Virkasähköpostiosoite tai työsähköpostiosoite

Työnantaja voi antaa työntekijälle *virkasähköpostiosoitteen* tai *työsähköpostiosoitteen*, joka on usein muodoltaan **etunimi.sukunimi@organisaatio.fi**. Virkasähköpostiosoite on tarkoitettu työntekijän työtehtäviin liittyviä viestejä varten.

– Henkilökohtainen sähköpostiosoite

Henkilökohtainen sähköpostiosoite on työntekijällä yleensä sama kuin virkasähköpostiosoite. Tällaiseen osoitteeseen voi vastaanottaa henkilökohtaisia viestejä.

– Yksityinen sähköpostiosoite

Käyttäjä voi hankkia omaan käyttöönsä *yksityisen sähköpostiosoitteen* esimerkiksi kodin tietoliikenneyhteyden palveluntarjoajalta. Yksityinen sähköpostiosoite on tarkoitettu yksityisien viestien vastaanottamista varten.

Vinski
Uuden vuoden Suurristikko!
Pikku G ja laulojen sanoittaminen
Treffillä Tapani Bagge
Uusi sarja esittelee Rillin

LEHDEN ARVO 6,75 €!

Tilaa nyt Vinskin näyttenumero taikomaan lukuintoa lapsiin ja nuoriin!

Vinski on uusi, neljä kertaa vuodessa ilmestyvä, juuri ahmimisikäisille 8–12-vuotiaille suunnattu kirjallisuuslehti. Suuri osa Vinskin lasten- ja nuortenkirjallisuuden arvosteluista on lasten itsensä laatimia. Lehti esittelee sekä suosikkikirjoja että niiden varjoon jääviä harvinaisempia helmiä. Vinski esittelee myös sarjakuvia, tv-sarjoja, videoita, CD-ROM-levyjä ja lastenelokuvia.

T I L A U S K O R T T I

Kyllä, kiitos! Tilaan **VINSKI**-lehden näyttenumeron postimerkin hinnalla, lehden arvo on 6,75 €.

Nimi (tiedot mielellään tekstaamalla)

Lähiosoite

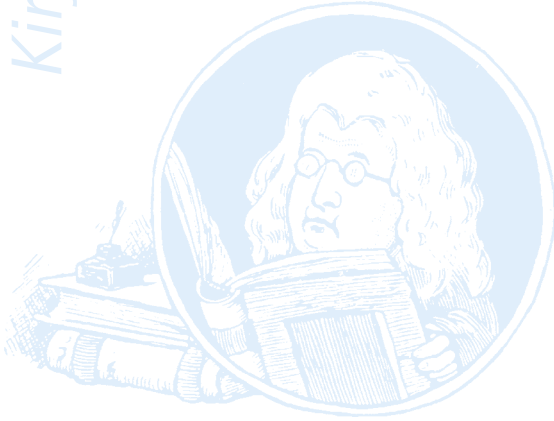
Postinumero ja -toimipaikka

Puhelin päivisin Puhelin iltaisin

Liimaa postimerkki tähän.

STELLATUM OY
Asemapäällikönkatu 7
00520 Helsinki

Terminfo 1/04
Näyttenumeron voi sama henkilö tilata vain kerran ja tarjous koskee lehteä ei-tilaavia henkilöitä Suomessa. Osoitetietoja ei luovuteta Stellatum Oy:n ulkopuolelle.

- *Suomen kieli – who cares?*

Pirjo Hiidenmaa käsittelee teoksessaan *Suomen kieli – who cares* suomen kielen nykytilaa ja pohtii kielenhuollon tehtäviä. Hän keskittyy erityisesti kirjoitettuun kieleen ja asiategenheimiin.

Hiidenmaa tarkastelee, minkälaisia reaktioita kieliasiat aiheuttavat ihmisissä, miten suomen kieli kohtaa englannin eri elämäntilanteilla ja millaisia ovat erikoiskielet tai virkakielet. Lisäksi teoksessa käsitellään, millaisia asiatyylejä erilaisissa teksteissä käytetään, mitä eroa on kirjakielillä ja puheella sekä mitä kielenhuolto on.

Hiidenmaa pyrkii vakuuttamaan lukijan siitä, ettei suomen kieli ole tuhoutumassa, vaan sitä käytetään elävästi ja monipuolisesti. Kielen muuttuminen ei Hiidenmaan mukaan tarkoita sen rappeutumista, kuten monet tuntevat luulevan. Hiidenmaan mukaan ei myöskään voida puhua hyvästä ja huonosta kielestä, vaan hän toteaa ihmisten arvioivan kielen laatua eri tavoin. Kielestä puhuminen ja kielen arviointi on ihmisen lajioimaisuus. Ihmiset suhtautuvat kieleen hyvin tunteenomaisesti ja varjelevat omaa kieltään. Kielivirheisiin ja heikkoon kielenkäyttöön puututaan hanakasti, kuten esimerkiksi lukuisista yleisönosastokirjoituksista on havaittavissa.

Myös suomen kielen säilymisestä kannetaan yhä enemmän huolta. Hiidenmaa esittää teoksessaan, että puhe suomen kielen tuhosta, pienuudesta ja syrjäisyydestä on haitallisempaa kuin muut tuhona pidetyt merkit. Suomi on kuitenkin Suomessa valtakielet eikä ole kovin todennäköistä, että se korvautuisi muilla kielillä.

Suomen kielen käyttöalan on ennustettu kapenevan. Englannin käytön lisääntyminen muun muassa mainoksissa ja tieteessä on tosiasia, mutta teoksessaan Hiidenmaa kysyy,

mihin verrattuna käyttöala kapenee – 1800-luvulla ei julkaistu montakaan väitöskirjaa suomeksi. 1900-luvun täysuusmaalaisuus näyttääkin jäävän välivaiheeksi.

Hiidenmaa pohtii myös erikoiskielten kehitystä ja käyttötapoja. Hän toteaa koulutuksen ja tiedon lisääntymisen synnyttävän erikoiskielii, näiden tuttavallisia käyttömuotoja ja populaaristavia puhetaapoja. Eilisen erikoiskielet saattaa tänään olla tavallista arkikieltä, kuten on käynyt esimerkiksi osalle tietotekniikan kieltä. Hiidenmaa korostaa, että koulutuksessa on kiinnitettävä huomiota siihen, milloin käytetään erikoiskielet ja milloin asia on parempi hoitaa yleiskielisesti.

Esseemäinen Suomen kieli – who cares on mukaansatempaavaa luettavaa. Hiidenmaa havainnollistaa sanomaan-sa runsailla esimerkeillä. Teoksen keskeisen sisällön hahmottamista helpottavat joka luvun alussa olevat tietolaatikkotyypiset tiivistelmät luvun sisällöstä.

Filosofian tohtori Pirjo Hiidenmaa on kielentutkija ja -huoltaja. Hän toimii Kielitoimiston päällikkönä. Hiidenmaa on tutkinut muun muassa oppikirjojen kieltä, hallinnon asiakirjoja ja EU-käännöksiä.

Teos on tarkoitettu kaikille kielestä kiinnostuneille. Se tarjoaa ajankohtaisen katsauksen nyky-suomen olemukseen sekä kielenhuoltoon ja sen tehtäviin. Teoksen hinta on noin 30 euroa ja sitä voi ostaa kirjakaupoista.

Pirjo Hiidenmaa.
Suomen kieli – who cares?
Otava, Helsinki 2003. 303 s.
ISBN 951-1-19005-9.

- *Kirjallisuuden sanakirja*

Kirjallisuuden tutkija *Yrjö Hosiaisuusoman* laatima *Kirjallisuuden sanakirja* selittää ja taustoittaa kirjallisuuden termejä ja suuntauksia antiikista nykypäivään.

Teoksen hakusanoihin kuuluvat muun muassa runousopin, metriikan ja tyylintutkimuksen peruskäsitteet, eri teorioiden erikoissanastoa, kirjallisuuden lajeja, kirjallisia tai kirjallisuustieteellisiä ryhmittymiä ja koulukuntia sekä tyyli- ja tutkimussuuntauksia. Lisäksi mukana on motiiveja ja teemoja sekä kirjallisuudessa toistuvia henkilötyyppejä. Teokseen sisältyy myös kulttuurintutkimuksen ja muiden lähitieteiden keskeistä sanastoa.

Teoksen reilut 1400 hakusana-artikkelia muodostuvat termistä, sen tärkeimmistä vieraskielisistä vastineista, etymologiatiedoista ja määritelmästä. Hakusana-artikkelin yhteydessä on usein myös havainnollisia sitaatteja kotimaisesta tai maailmankirjallisuudesta, viittauksia läheisiin hakusanoihin sekä maininta suositeltavasta lähdekirjallisuudesta. Vastineet on esitetty termistä riippuen yleensä ainakin ruotsiksi, englanniksi, ranskaksi ja saksaksi.

Teoksessa on yhteensä 1734 hakusanaa. Henkilöhakemistossa on 2082 nimeä. Teoksen lopussa on luettelo tärkeimmistä Hosiaisuusoman käyttämistä lähteistä. Teoksesta puuttuu erillinen vieraskielisten vastineiden hakemisto.

Filosofian tohtori Yrjö Hosiaislouma on Suomen kirjallisuuden dosentti Tampereen yliopistossa.

Kirjallisuuden sanakirja on tarkoitettu opiskelijoiden ja tutkijoiden perusteokseksi. Se soveltuu myös kirjallisuudenharrastajien käsikirjaksi. Teoksen voi tilata suoraan WSOY:ltä tai sen voi ostaa kirjakaupoista. Teoksen hinta on noin 59 euroa.

Yrjö Hosiaislouma.
Kirjallisuuden sanakirja.
WSOY, Helsinki 2003. 1071 s.
ISBN 951-0-27401-1.

- *Hitsaus. Monikielinen luettelo termeistä, jotka liittyvät hitsaukseen ja sen lähimenetelmiin.*

Suomen Standardisoimisliitto on vahvistanut syyskuussa eurooppalaisen standardin EN 1792:2003 suomalaiseksi kansalliseksi standardiksi *SFS-EN 1792 Hitsaus. Monikielinen luettelo termeistä, jotka liittyvät hitsaukseen ja sen lähimenetelmiin*. Tämä standardin 2. painos korvaa standardin 1. painoksen SFS-EN 1792:1998.

Standardi sisältää lyhyen englanninkielisen tekstin sekä käännökset suomeksi ja ruotsiksi. Standardi kattaa yleisimmin käytössä olevat hitsaustermit, jotka esitetään ryhmittäin. Termit liittyvät eri hitsaustekniikoihin, testaukseen, hitsausvirheisiin, termiseen leikkaukseen ja työterveyteen. Standardi käsittelee englanninkielisten termien lisäksi niiden suomen- ja ruotsinkieliset vastineet. Standardin lopussa on suomen-, ruotsin-, englannin-, ranskan- ja saksankieliset aakkoselliset hakemistot.

Standardi maksaa noin 76 euroa.

SFS-EN 1792 Hitsaus. Monikielinen luettelo termeistä, jotka liittyvät hitsaukseen ja sen lähimenetelmiin.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2003. 118 s.

- *Tekstiilien hoito-ohjemerkinä. Sanalliset ohjeet.*

Suomen Standardisoimisliitto on vahvistanut standardin *SFS 5236 Tekstiilien hoito-ohjemerkinä. Sanalliset ohjeet*. Standardi tekstiilien hoito-ohjeisiin liittyvistä sanallisista ohjeista on uusittu, ja tämä 2. painos korvaa 1. painoksen SFS 5236:1986. Uusia sanallisia ohjeita tarvitaan uusien symbolien sekä pesuaineiden, tekstiilimateriaalien ja viimeistelykäsitteilyjen kehittymisen myötä.

Standardi sisältää hoito-ohjemerkkien yleisimmin tarvittavat sanalliset ohjeet ja niiden vastineet ruotsin, englannin, saksan ja ranskan kielillä. Ohjeet on ryhmitelty aiheen mukaisesti. Synonyymit ja käyttökelpoiset termit on kirjoitettu kursiivilla ja painettu eri riville. Standardin liitteenä on tekstiilikuitusanasto.

Standardin sanaluetteloa voidaan käyttää sekä hoito-ohjemerkinä laatu- ja laatimisessa että tulkittaessa tuontitavaroissa olevia hoito-ohjeita. Suomessa myytävissä tuotteissa sanallisten ohjeiden on oltava suomen ja ruotsin kielellä.

Standardi maksaa noin 30 euroa.

SFS 5236 Tekstiilien hoito-ohjemerkinä. Sanalliset ohjeet.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2003. 26 s.

- *Rikkomaton aineenkoetus. Sanasto. Osa 10: Silmämääräisessä tarkastuksessa käytettävät termit.*

Suomen Standardisoimisliitto on vahvistanut lokakuussa eurooppalaisen standardin EN 1330-10:2003 suomalaiseksi kansalliseksi standardiksi *SFS-EN 1330-10 Rikkomaton aineenkoetus. Sanasto. Osa 10: Silmämääräisessä tarkastuksessa käytettävät termit*.

Standardi on rikkomatonta aineenkoetusta koskevan sanastostandardin 10. osa ja se sisältää 53 silmämääräisessä tarkastuksessa käytettävää englannin-, saksan ja ranskan kielistä termiä määritelmineen. Standardiin on lisätty myös termien suomenkieliset vastineet. Standardin lopussa on aakkosellinen hakemisto kaikilla neljällä kielellä.

Standardi maksaa noin 52 euroa.

SFS-EN 1330-10 Rikkomaton aineenkoetus. Sanasto. Osa 10: Silmämääräisessä tarkastuksessa käytettävät termit.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2003. 36 s.

- *Vammaisten apuvälineet. Luokitus ja terminologia.*

Viime huhtikuussa vahvistettu standardi *SFS-EN ISO 9999* käsittelee vammaisten apuvälineitä. Standardi sisältää eurooppalaisen standardin EN ISO 9999:2002 englanninkielisen tekstin ja sen suomenkielisen käännöksen. Tämä on standardin kolmas painos. Liitteenä on muuntotaulukko, josta käy ilmi toisen ja kolmannen painoksen väliset erot sekä suomen- ja englanninkieliset aakkoselliset hakemistot.

Luokitus sisältää sekä vammaisten henkilöiden käyttämät apuvälineet että ne apuvälineet, joiden käyttämiseen tarvitaan avustajaa. Luokitus perustuu luokiteltujen tuotteiden toimintaan. Nimikkeissä on pyritty käyttämään yleisesti käytössä olevaa terminologiaa. Kaikki nimikkeet on määritetty.

Standardi maksaa noin 98 euroa.

SFS-EN ISO 9999 Vammaisten apuvälineet. Luokitus ja terminologia.
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Helsinki 2003. 231 s.

Sanastostandardeja voi tilata Suomen Standardisoimisliitto SFS:stä (puh. 09-149 9331) tai ostaa SFS:n verkkokaupasta osoitteesta <http://sales.sfs.fi>.

Terminfon hakemisto 2003

Koonnut: Tiina Holm

Hakemisto Terminfon viime vuoden numeroihin koostuu seuraavista osista:

20

- minisanastot
- sanastoprojektit
- kirjallisuus
- muut aiheet
- kirjoittajat
- suomenkieliset termit (suositettavat ja hylättävät termit)

Hakemiston viitteissä ensimmäinen numero kertoo, missä Terminfon numerossa aihetta on vuonna 2003 käsitelty. Kaksoispisteen jälkeinen numero ilmaisee sivun. Terminfon sisällysluettelot sekä artikkelien englanninkieliset lyhennelmät vuodesta 1996 lähtien löytyvät Terminfon WWW-sivulta osoitteesta <http://www.tsk.fi/fi/ti/>. Myös Terminfon termihakemistot vuosilta 1994–2003 löytyvät WWW-sivustolta.

- Minisanastot
  - Poimintoja Tietotekniikan termitalkoiden suosituksista. (fi, en) 4:10
  - Mitä kortteja suomalaisilla on lompa-koissaan? (fi, sv) 2:12
- Sanastoprojektit
  - Houdini – apua tiedonhakuun 1:11
  - Palontorjuntasanaston uudistamishanke on alkanut 2:7
  - Pankki- ja rahoitussanastoa Internetissä 3:19
  - Poimintoja Tietotekniikan termitalkoiden suosituksista 4:10
  - Sosiaalityön sanasto - yleispäteviä määritelmiä arvosidonnaisista käsitteistä? 2:18
  - Tietotekniikkaa suomeksi, kiitos! 4:17
  - Tietoturva puhuttaa – selkeyttä käsitteisiin sanastotyön keinoin 4:6
- Kirjallisuus
  - Andante: Klassisen musiikin tietosanakirja 3:25
  - ATK-sanakirja 2:23
  - IT-Ensyklopedia 4:21
  - IT-Tietosanakirja 4:21
  - Italia–suomi-suursanakirja 3:24
  - Kaasuuhitsausvarusteet. Sanasto 1:21
  - Kiinteistösanasto 2:24
  - Kumi- tai muovipinnoitetut kankaat. Sanasto 4:23
  - Metsäkoneet. Käsien kannateltavat moottorisahat. Sanasto 4:23
  - Metsäkoneet. Liikkuvat koneet. Termit, määritelmät ja luokittelu 3:25
  - Neulonta. Peruskäsitteet. Sanasto 1:21
  - Näissä merkeissä 1:21
  - PROF Tekniikan ja talouden sanakirja 1:20
  - RailLexic 3:21
  - Sea Ice Nomenclature. English–Finnish–Swedish–Estonian–Russian 4:22
  - Sosiaalityön sanasto 1:20
  - Suomalaisen viittomakielen perussanakirja 2:23
  - Suomi–espanja-suursanakirja 3:24
  - Suomi–norja–suomi: lääketieteellinen sanakirja 3:25
  - Suomi–venäjä–sanakirja 2:22
  - Suomi–viro-suursanakirja 2:22
  - Suuri lakikielen sanakirja: suomi–ruotsi–suomi 3:24
  - Tekstiili- ja vaatetussanaluettelo 4:22
  - Termipakki. Rakennusalan sanasto suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi 4:22
  - Uusi lyhennesanakirja 2:24
  - Viiden kielen kuvasanakirja 1:20
  - Ympäristöasioiden hallinta. Sanasto 1:21
- Muut aiheet
  - Aika kuluu, substanssi muuttuu – mitä tekee terminologi? Tapaus Valtioneuvoston sanasto 1:8
  - Ajatuksia lyhenteen ja termin suhteesta – Onko lyhenne korvaamassa termin? 3:17
  - Ammattikeittiön laitesanasto valmistumassa 1:6
  - Anita Nuopponen – terminologista tutkimusta ja kieltenopiskelua 2:4
  - Ari Muhonen ajaa asiakasnäkökulmaa kirjastoissa 3:4
  - Arto Leinonen – perusinsinööristä markkinoinnin osajaksi 1:4
  - Franchising ja tv-sovitin – näkökulmia termityöhön 2:10
  - Gemensamt – Yhteistä 2:3
  - Hiiren korvat ja rokkaavat sydeemit 1:15
  - Kääntäjän ammattikuva 1:16
  - Lähekkäisistä termeistä 2:9
  - Lääketieteen termit 2:16
  - Nordterm 2003 – noutopöydästä noukittua 3:9
  - Nordtermin kurssi tarjosi keinoja käsitteiden hallintaan 3:18
  - Näköalapaikalla 1:3
  - Placebosta lumelääkkeeksi – lääketieteen sanastotyö Suomessa 4:8
  - Pohjoismaisten sanastokeskusten kuulumisia 3:3
  - RailLex kokoaa rautatiealan termistöä 3:19
  - Sanastokeskuksen hallitus uudistuu 4:3
  - Svirvelistä takatoppariin – tutkimus kilpasoudun termistöstä 1:13
  - Terminläheteistä ja niiden luotettavuudesta 3:14
  - Terminfon hakemisto 2002 1:22
  - Terminologisk begrebsmodellering 4:13
  - Tietotekniikan toimittaja tarvitsee selkeää suomea 4:4
  - Tulkki – erikoisalujen ja termien suurluttaja 3:7

- Kirjoittajat

Brelih, Riitta 3:14
 Erdman Thomsen, Hanne 4:13
 Gorschelnik, Hanna 1:13
 Ilomäki, Tuomo 2:9
 Isotalo, Pauliina 4:8
 Jolkkonen, Lena 1:3 | 2:3 | 2:12 |
 3:3 | 4:3
 Kosunen, Riina 1:8
 Miettinen, Heli 1:16
 Nienstedt, Walter 2:16
 Nistrup Madsen, Bodil 4:13
 Nykänen, Olli 1:15
 Pasanen, Juha-Heikki 3:19
 Salmi, Reetta 2:10
 Seppälä, Katri 1:11 | 4:10
 Suhonen Mari 2:12 | 2:18 | 3:18 | 4:6
 Suhonen, Sirpa 2:7
 Suomalainen, Johanna 1:4 | 2:4 | 3:4 |
 3:9 | 4:4 | 4:17
 Suonuuti, Seija 3:17
 Vik-Tuovinen, Gun-Viol 3:7
 Vikner, Carl 4:13
 Väisänen, Kirsi 1:6

- Suomenkieliset termit

aamiaismajoitus 2:10
 AIDS 3:17
 aineenkoetus 2:9
 airon kädensija 1:14
 alivaltiosihteeri 1:8
 ajoneuvovero 2:11
 apulaisministeri 1:8
 asetus 1:9 | 3:14
 asuinliitto 2:10
 automaattikortti 2:13 | 4:6
 autovero 2:11
 avoliitto 2:10
 biometriikka 4:18
 biometrinen tunniste 4:18
 biotunniste 4:18
 Bluetooth 4:11
 bruttoala 1:19
 CAMEL 3:17
 chattaily 2:20
 chattaus 2:20
 CIA 3:17
 Data 3:22
 datanmallinnus 3:19
 devalevy 2:20
 devari 2:20

digiboksi 2:12
 digipoksi 2:12
 dikipoksi 2:12
 DVD-levy 2:20
 E-koodi 1:19
 ekstranet 4:12
 elinkeinoministeri 1:8
 EMV 2:14
 ennakoöänestys 3:15
 e-oppiminen 1:21
 erityisluottokortti 2:14
 EU 3:17
 GPRS 4:13
 GSM 3:17
 hakkeri 4:7
 hallituskonselji 1:10
 handsfree 2:21
 hankaimen hankain 1:14
 hankain 1:14
 hankaintappi 1:14
 hankauksenkesto 2:9
 henkilökohtainen verkko 4:11
 hienkesto 2:9
 hoax-virus 4:7
 hodarihaude 1:7
 hot dog -haude 1:7
 hovioikeus 2:10
 huiskuri 2:11
 hullujenhuone 2:10
 huoneala 1:18
 huoneistoala 1:18
 HVK 3:17
 hyökkäys 4:7
 höyrytin 1:7
 höyryveturi 3:21
 iiristunnistus 4:19
 informaatio 3:23
 informaatiomallinnus 3:19
 innokki 2:11
 Internet 4:12
 intranet 4:12
 inversio 3:21
 kansliapäällikkö 1:8
 kara 1:14
 kaukosäädin 2:10
 kerrosala 1:19
 kerrostasoala 1:18
 kesto 2:9
 kestoisuus 2:9
 kestävyys 2:9
 kieliteknologia 1:5
 kieltenvälinen tiedonhaku 3:23
 kihlakunnanoikeus 2:11

koestus 2:9
 koetus 2:9
 korkein oikeus 1:10
 kortti 2:12
 krakkeri 4:7
 kulmarauta 1:14
 kuumakoirahaude 1:7
 kädensija 1:13
 käräjäoikeus 2:11
 käsitemallinnus 3:19
 käsitemallinnuskieli 3:18
 käteiskortti 2:14
 käteismaksukortti 2:14
 käytettävyys 4:7
 käyttäjän manipulointi 4:11
 laki 1:9
 langaton lähiverkko 4:12
 langaton tiedonsiirto 4:12
 lapukka 2:11
 lauhdutin 1:7
 lehtiötietokone 4:11
 levynkuva 4:11
 liikkuva penkki 1:13
 likenoidi(nen) 2:17
 likiverkko 4:5 | 4:11 | 4:12
 linja-auto 2:10
 lisäkortti 2:14
 liukuteljo 1:13
 lume 2:10
 lumelaulu 2:11 | 2:21
 lumelääke 4:10
 luottokortti 2:13
 lähiverkko 4:12
 lämmitysvastus 1:7
 lämmönkestävyys 2:9
 maadoitus 2:9
 maatos 2:9
 magneettijuovakortti 2:14
 magneettikuvas 4:10
 maili 2:11
 maksuaikakortti 2:14
 maksukortti 2:13
 maksukorttitoiminto 2:13
 matkapuhelin 2:11
 meili 2:11
 ministeriö 1:10
 ministeriön asetus 1:9
 ministeriön päätös 1:9
 mitoitusarvo 2:9
 monikielinen tiedonhaku 3:23
 moottoriajoneuvovero 2:11
 MS 4:9

MS-tauti 4:9
 multimediatiedonhaku 3:22
 multippeliskleroosi 4:9
 nakkisämpylähaude 1:7
 nettipäiväkirja 4:13
 nimellisarvo 2:9
 nimellisiäjännite 2:9
 nimellisteho 2:9
 nimellisvirta 2:9
 nivel 2:17
 NMT 2:11 | 3:17
 näköistiedosto 4:11
 oikeusosasto 1:10
 oikosulunkestävyys 2:9
 omaverkko 4:11
 online-maksukortti 2:14
 ontologinen käsitesuhde 3:18
 osaaminen 2:11
 palonkestävyys 2:9
 palvelin 4:5
 paneelitietokone 4:11
 pankkiautomaattikortti 2:13 | 4:6
 pankkikortti 2:12
 pankkikorttitakuu 2:12
 pariairovene 1:14
 perheministeri 1:8
 peristalttinen 2:16
 pesunkesto 2:9
 pesäkekovettumatauti 4:9
 pikkuhankain 1:14
 pikselöityminen 4:11
 pistotettu kortti 2:14
 plakki 2:17
 playback 2:21
 polvinivel 2:16
 projektijohtaja 3:14
 projektipäällikkö 3:14
 projektivastaava 3:14
 possessimallinnus 3:19
 psykiatrinen sairaala 2:11
 putkihankain 1:14
 pyyry 1:13
 päivitysvahti 4:10
 päätekeskustelu 2:20
 raastuvanoikeus 2:11
 rahakortti 2:13
 rahakorttitoiminto 2:13
 rakeistuminen 4:11
 ranskanerma 2:10
 REM-uni 2:17
 rinnakkaiskortti 2:14
 salaus 2:11
 SARS 3:17
 Satelliittimalli 3:18
 sclerosis multiplex 4:9
 sekoitin 1:7
 selailu 2:21
 senaatti 1:10
 serveri 4:5
 seurantapalvelu 4:10
 siipihankain 1:14
 sitoutumaton 3:15
 sivustelu 2:21
 solunsalpaaja 2:17
 sosiaaliala 2:19
 sosiaalihuolto 2:19
 sosiaalinen 2:18
 sosiaalinen ongelma 2:18
 sosiaalitoimi 2:19
 sosiaalityö 2:20
 sosiaalityön arviointi 2:18
 sosiaalityön kohde 2:18
 steganografia 4:7
 surfailu 2:21
 surffailu 2:21
 svirveli 1:13
 svirvelinlukko 1:14
 symmetrinen salaus 2:11
 sytostaatti 2:17
 sähköveturi 3:21
 säteilynkestävyys 2:9
 säädös 1:9
 tablettimikro 2:11
 taitotieto 2:11
 takajarru 1:14
 takastoppari 1:14
 takatoppari 1:14
 talousosasto 1:10
 tasavallan presidentin asetus 1:9
 taso-pc 2:11
 tekstitiedonhaku 3:23
 testaus 2:9
 tiedon eristäminen 3:23
 tiedonhaku 3:22
 tietosalunen 2:11
 tietoliikenneverkko 4:12
 tietosodankäynti 4:7
 tietotaito 2:11
 tietoturva-aukko 4:7
 tietoturvaloukkaus 4:7
 tietoturvapoliittika 4:7
 tietoverkko 4:12
 toimikortti 2:14
 toimintajärjestelmä 1:7
 toimituskunta 1:10
 tuberkuloosi 4:8
 tv-sovitin 2:12
 UIC 3:19
 UML 3:18
 UMTS 3:17
 urostelu 2:11
 uudistaa 2:9
 uusia 2:9
 vaalipiiri 3:15
 vahtipalvelu 4:10
 valkaisuonkesto 2:9
 valonkesto 2:9
 valtioneuvosto 1:10
 valtioneuvoston asetus 1:9
 valtioneuvoston päätös 1:9
 valtiosihtööri 1:8
 valtiosihtööri kansliapäällikkönä 1:8
 vapuri 2:11 | 2:21
 verkkokauppa 4:12
 verkkokeskustelu 2:20
 verkkokukkaro 4:12 | 4:13
 verkkolompakko 4:13
 verkkopäiväkirja 4:12 | 4:13
 verkkustelu 2:11 | 2:20
 vilkeuni 2:16
 virtuaalinen lähiverkko 4:12
 virtuaalinen yksityisverkko 4:12
 värien lohkoutuminen 4:11
 värinkesto 2:9
 WAP 1:17
 Wi-Fi-merkintä 4:12
 Wireless Fidelity -merkintä 4:13
 WWW 4:12
 WWW-sivu 4:12
 WWW-sivusto 4:12
 ydinmagneettinen resonanssikuvaus 4:10
 yhden airon vene 1:14
 yhdistelmäkortti 2:13
 yksikielinen tiedonhaku 3:23
 yleinen ja yhtäläinen äänioikeus 3:15
 yleisluottokortti 2:14
 älykortti 2:14
 äänioikeutettu 3:15

Thirty years of terminology work

Page 3

The Finnish Centre for Technical Terminology TSK celebrates its 30th anniversary this year. These thirty years have included various phases and experiences to be taken advantage of in the future. It is important to keep evolving, and therefore finding a functional balance between traditions and innovations is a good goal also for us during this jubilee year. The celebrations will come to a head in the autumn, in the form of an afternoon seminar.

The 24th VAKKI Symposium took place this year, between 7th and 8th of February in Vaasa. VAKKI is an annual symposium organized by the Research Group for LSP, Theory of Translation and Multilingualism of the University of Vaasa, and it introduces both theoretical and practical innovations in the language field in Finland.

This year's theme was *LSP Et translation – a multilingual point of view*. Over 40 presentations were heard in Finnish, Swedish, English and German. Throughout times, more than 500 presentations have been given in the symposiums, almost half of which have dealt with special field languages. Most of these presentations have been collected in proceedings which have become valuable material for researchers and other people interested in the topics.

The bank and finance terminology project, coordinated by TSK, will expand and take a new form from the beginning of this year. Our cooperation partners include the most significant banks in Finland. The work will be done by two groups: the coordination group will meet a few times a year to consider recommendations to be given, and the reference group will comment on the material before it is released. For more information on the project, see <http://www.tsk.fi/bank/>.

The editor of Terminfo, *Johanna Suomalainen*, is about to go on maternity leave. Her position will be filled by *Anu Ylisalmi*, who has studied German Translation in the University of Tampere and currently studies language technology in the University of Helsinki. She is also a former trainee in TSK.

Tiina Holm

Pirkko Nuolijärvi - Broadminded advocate for languages of Finland

Page 4

Pirkko Nuolijärvi, the Director for the Research Institute for the Languages of Finland, is certainly a language person in a right place. She became interested in the Finnish language very early on, and a genuine enthusiasm still shines through her uninhibited.

Nuolijärvi studied Finnish and Baltic-Finnish languages, especially Estonian, literature and political history in the University of Helsinki. Before becoming the director for the Research Institute, she worked for the Academy of Finland, Uppsala University and Helsinki School of Economics.

Nuolijärvi looks at her position as a director with a refreshingly realistic attitude, and points out that practically all the administrative decisions affect the content of work. The good and the bad sides of the job are often just two sides of the same coin: Nuolijärvi gets to participate in many things, but there sometimes seems to be too little time to concentrate on any single subject.

Nuolijärvi still maintains the curiosity of a researcher, and tries to keep up her research projects also in her current position. During the years, she has studied, for example, variation in contemporary language, the relation between variation and change, and televised debates.

Language policy and the status of languages are also included in Nuolijärvi's special interests. There has been a lot of public discussion on the domain loss of Finnish, but Nuolijärvi is quite optimistic: people still speak, hear and write Finnish. There is no need to fear other languages, but it is good to be conscious of why we choose to use a certain language in a certain situation. Nuolijärvi would not encourage fighting *against* any language, but rather fighting *for* the symbiosis of many languages.

To Nuolijärvi, appreciation for one's national languages is not merely something to mention in festive speeches, but rather an everyday question having also to do with democracy. However, there are many ways to think of languages. One point of view is that language is just a tool, and the simplest thing would be if everyone used one and the same language. Another opinion is that language is a way of being and that all languages enrich our lives. We do have room for more than one language, Nuolijärvi points out.

A new language law became effective in Finland at the beginning of this year. Its main purpose is to replace the previous, over 80-year-old language law, as well as to be clearer and more practical in form, and to raise language issues more to the public agenda. Pirkko Nuolijärvi was one of the committee members to prepare this new law which was passed by votes 179–3. In Nuolijärvi's opinion, these numbers show that supporting other languages besides Finnish does not raise as many conflicts in this country as is generally assumed.

Nuolijärvi is content with the new law, but the future of different languages in Finland is also dependent on general attitudes. For example, the status of Swedish can be affected by the Swedish-speaking Finns, the Finnish-speaking Finns and families speaking both languages. However, also the external preconditions, e.g. teaching in Swedish, must be maintained on an adequate level. The position of a minority is never easy, but coexistence with the majority is possible if we make conscious decisions.

The Research Institute employs approximately 90 regulars, in addition to which there is always a varying amount of temporary employees. Besides the services of its most well-known section, The Finnish Language Office, the institute compiles dictionaries, maintains nomenclature and various archives, offers library services and organises training. In addition to Finnish and Swedish, the institute studies and maintains Saami languages, Romani and the Finnish Sign Language. The services and customers' questions help the 28-year-old institute get up-to-date information on what is going on in our languages and what kind of issues currently preoccupy the language users.

Nuolijärvi lists two things she considers as the main tasks of the institute: maintaining the language awareness of the people in Finland, and studying the development of our national languages. The position of the Research Institute should nonetheless never be taken for granted: things should not be done just because people are used to doing them – the existence and functions of the institute should constantly be called into question. Internationally taken, the Research Institute is a language study institute with an exceptionally strong status. The reasons for this are both historical and political.

A recurrent theme in Nuolijärvi's statements is the emphasis on wide cooperation and analysing language as an

inseparable part of society. The Research Institute has a lot of cooperation with the Nordic Countries and other European countries. Many projects are also carried out in cooperation with researchers, universities, libraries, archives, the mass media and foreign colleagues.

Maybe the ultimate motivation behind Nuolijärvi's activeness is the endless curiosity that seems to drive her both in work and in life in general. She also confesses to be an eternal optimist, and considers it as a great privilege to have been able to work with things she is interested in. The interesting tasks at work, nice colleagues, and a loyal family with a sense of humour also help her get through those less delightful moments that everyone will come across every now and then.

Bank terms from term bank

Page 7

At the end of last millenium, translators in the banking field noted that the trade needed terminology work. The banking business had gone through major reforms and mergers in Finland and in the Nordic Countries, and the inconsistency of terminology began to cause more and more trouble for the translators. A few translators and TSK decided to take upon the challenge of harmonizing and publishing terminology for public use, and the terminology project for the banking and financing industry was launched in 2001.

The term bank has been available for a couple of years now, free of charge, at <http://www.tsk.fi/bank/>. But what can one find in the term bank, what purposes does it serve, and why does the field need term recommendations and concept descriptions anyway? These questions, among others, were approached by *Mari Suhonen*, terminologist and coordinator of the terminology work group, and *Nina Simosas*, bank manager in the Aktia Savings Bank Hakaniemi office. Simosas has participated as an expert in the compilation of a glossary concerning payment transactions concepts, and she is also a member of the coordination group of the terminology work group.

The project was originally planned to last for two years, but it was extended due to expressed need to supplement the glossary. The working method changed from a project to a terminology work group as of the beginning of 2004, and the work group is intended to function for as long as there is need and interest for this kind of work.

At the beginning of this year, there were about 600 term records in the data base including terms in Finnish, Swedish and English. It also contains some definitions, other concept descriptions and additional information on, for example, the use of the terms. At the moment, most terms are given in Finnish and Swedish, because the main language of the pro-

ject was originally Swedish. The future aim is to increase the number of definitions given in Finnish and terms given in English.

The terms in the term bank can be searched either through a search engine or an index. The user can limit the search to terms only and also choose the language. The search result will consist of all the records where the word appears as such or as a part of a term. Free text search will also allow users to search for a word from all data fields. The indexes contain all the recommended terms included in the term data base, so far gathered from the Finnish and Swedish terms.

In many municipalities, banks have both Finnish and Swedish-speaking customers, and this has to be acknowledged in customer service and communications. Therefore the glossary is also offered mostly in Finnish and Swedish. For example, Aktia Savings Bank is a bilingual bank, and the basic principle is that the customer will always be served in his or her mother tongue. This is very challenging for the employees, but also makes the work more interesting.

Terminology is a central part of the everyday work in banks, both among the staff and in customer service. The information needs to be conveyed to the customers as clearly as possible, and it is imperative that the customers understand what their different options are and what effects they will have in the long run. Customers need to be able to trust what the clerk says – there is no room for misunderstandings when making important investment or financing decisions. The glossary will help to harmonize the terminology within and between banks, and some results can already be seen in the external communication of the banks.

Single terms or equivalents are not the only useful outcome of terminology work. When considering various concepts, they will be defined on the basis of their relations to each other. This will enable comparison between concepts and seeing the big picture. In this way, the glossary is also a good tool in learning a new branch of business, and it can be used in the orientation of new employees.

The terminology work group for the banking and financing industry is carried out in cooperation between subject-matter experts and terminologists. The coordination group consists of people working in the banking and financing field, language planners and terminologists. The group decides on the areas and concepts to be looked into, and it comments and works on the definitions and term recommendations first prepared by a terminologist. In addition to the coordination group, the material is commented by a reference group which represents the industry quite diversely.

Participating in terminology work gives an opportunity to look behind words; what seems simple may not be that simple after all. A terminological glossary is often a valuable tool, and beats a dictionary by giving words a wider context, thus making them more easily understandable.

Defence, development and commercialism – Terminological trends in Estonia

Page 10

Two and a half years ago, TSK got a sister organisation in Estonia, the *Eesti Terminoloogia Ühing* (Eter). Thus far it has organized terminology training, guidance and a terminology conference last autumn, and also participated in the work of the European Association for Terminology, EAFT. Although Eter is the only organization in Estonia that actually concentrates on terminology work, most of the practical terminology work is still done outside Eter. The main goal of Eter is to act as an intermediary.

The Estonian newspapers and other media tell a nasty story: the Estonian language is going to ruin, its quality is getting worse, and the reason behind all this is the negative influence of foreign languages, especially English. People who show their concern for language degeneration often only see grammar rules being broken or the foreign influence on single words, not the big picture. The domain loss – manifest, for example, in university courses held in English and companies using English as their internal language – is often brushed aside.

The tone in these discussions is often moralistic, and such strong expressions as 'defence' and 'false language use' are being used. Certain terms are condemned as unallowable, and maintaining the language in its current state (or in one of its former states) is seen as desirable. Since the 1960s, the mainstream language planners have chosen to follow a descriptive method and tried to explain to the language users that also spontaneous development and explicit developing prompted by new needs are just as important as maintaining existing language forms.

At the end of 2003, a plan for the development of the Estonian language was completed. The main sectors in this plan are maintaining Estonian, pursuing domain gain, teaching Estonian, language planning, linguistics and developing language technology tools for Estonian. The goals are set to the year 2010, and the plan also defines the functions, the people responsible, the financial needs and the financiers for the strategy.

The plan was prepared by studying the position of Estonian in various fields of society. In some of these fields, especially in science, a clear threat of domain loss was detected. In general, concerns are often expressed about single terms, but the aims of the plan are more wide-ranging and concerned with language policy. If successful, the plan will allow terminologists to do their work undisturbed.

Lately, approximately 40 special field glossaries have been published in Estonia every year. Due to the financial objectives of publishers, most of the dictionaries have been compiled in a manner opposite to theoretical instructions. This naturally results in simple mistakes and striking unreliability, but the amount of words included is higher than could be achieved with proper methods.

An alternative to the work of commercial publishing houses is offered by terminology work groups, using similar methods to those used in corresponding Finnish groups. With the help of the development plan, these work groups will hopefully gain in financing and esteem. Terminology work should be considered as an essential part of experts' work, not as trivial waste of time.

Throughout times, there have been distinguished terminology researchers in Estonia, although they have seldom been famed elsewhere in the world. Research in Estonia is of high quality also today, and education in terminology theory is offered in two universities (in three, as of the forthcoming autumn) at MA and BA levels as parts of translation and technical communication programs. This training not only prepares those students who will work as terminologists, but also affects general attitudes and thus improves the quality of translations.

There seems to be serious confusion amongst students as to what a concept is: a vast majority of the students on terminology courses, most of them well-educated in the language field, consider concepts as something to do with *language* – only 13 % of them realised that concepts actually have more to do with *ideas*. This shows that something has gone wrong in the education, and gives the false impression that language is all we need to know in terminology work. A course on terminology will help put concepts in their right place. Hopefully it is then easier to realise that the only way to get from one language to another is through concepts – not merely with the help of glossaries or linguistics studies.

Exploring information society - Terminology of e-commerce

Page 12

Electronic commerce is a central concept in information society. However, the terminology related to it seems to be quite scattered and inconsistent. This has also been noted in the Department of English Translation Studies in the University of Turku, where the terminology issues of e-commerce have been dealt with ever since companies began taking advantage of the potentiality offered by the WWW and the Internet, in the later half of last decade.

The constant development of e-commerce technology calls for up-to-date terminology work that will clarify the concepts. Last year, the University of Turku published a book *Sähköisen kaupankäynnin termistöä suomeksi ja englanniksi* which gathers some of the terminology of electronic commerce in Finnish and English.

The need for a Finnish e-commerce glossary was first noted in 1997 by a student group translating documents concerning e-commerce. There was a clear demand for consistent terminology work, and this challenge was taken upon by two English translation students. First, *Riitta Elsilä* got some main paths of the project clarified, and *Annaliisa Valtonen* worked out more current details.

The book, based on their study, was published at the end of last year. The publication contains 13 concept systems and 121 term records in Finnish and English. In addition to terms and their equivalents, the records include definitions and often also some descriptions and examples of usage. It also includes an index in Finnish and English. The book has been compiled from the point of view of e-commerce, but many topics are also closely bound to the functions and development of information society in general.

The field of telecommunications and on-line shopping changes constantly. Therefore, new information was already found while this publication was being edited. This information was inevitably left uncovered. The contents of the publication are based on the writers' own research where sources have contained EU directives, Finnish decrees, general works on the topic and Internet material. Valuable help and comments have been got, among others, from TIEKE (Finnish Information Society Development Centre), TSK and the Government Terminology Service.

T I L A U K S E T
www.stellatum.fi
 ☎ (03) 225 1948
tilaajapalvelu@stellatum.fi

TSK on sanastotyön asiantuntija

Tekniikan Sanastokeskus (TSK) tarjoaa sanastotyöhön ja erikoisalojen termien käyttöön liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. Taustaltaan TSK on vuonna 1974 perustettu yhdistys, jonka ensisijaisena tarkoituksena on saada aikaan laadukkaita sanastoja sekä kehittää sanastotyön metodiikkaa ja pitää yllä siihen perustuvaa osaamista. Toiminta perustuu terminologian teorian ja sitä soveltavien käytännön menetelmien vankkaan hallintaan ja kehittämiseen.

Tekniikan Sanastokeskuksen toimintamuotoja ovat:

- termiaineistojen tuottaminen ja julkaiseminen
- termistöhuolto ja terminologinen neuvonta
- sanakirjoihin erikoistunut kirjasto
- sanastotyöhön liittyvä tietopalvelu
- sanastotyön menetelmien kehittäminen ja koulutus
- terminologia-alan kansainvälinen yhteistyö.

Sanastokeskus tekee riippumattomana asiantuntijaelimenä yhteistyötä paitsi jäsentensä myös muiden terminologiasta ja sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa – esimerkiksi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen, pohjoismaisten sanastokeskusten, kansainvälisten standardisoimisjärjestöjen sekä Euroopan unionin toimielinten kanssa.

Keitä TSK palvelee?

TSK:n asiakkaita ovat suomalainen elinkeinoelämä, julkishallinto, koulutus- ja tutkimussektori, Euroopan unionin toimielimet sekä terminologiasta tietoa tarvitsevat yksityishenkilöt. Palvelut on tarkoitettu kaikille oman alansa asiantuntijoille toimenkuvaan katsomatta, sillä missäpä työssä ei ammattikielen ja -termistön hyvällä hallinnalla olisi merkitystä. Erityisen paljon TSK:n palveluja käyttävät kääntäjät, toimittajat ja muut kielenkäytön ammattilaiset.

TSK kehittää ja tarjoaa palvelujaan asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä erillisten toimeksiantojen muodossa että omaehtoisesti. Sanastokeskuksen työ on viime kädessä aina yleishyödyllistä palvelutoimintaa: siitä hyöttyvät kaikki.

TSK är expert på ordlistearbete

Centralen för Teknisk Terminologi (TSK) erbjuder kunskap och experthjälp i frågor som berör ordlistearbete och facktermer. TSK är en förening som grundades år 1974. TSK:s primära uppgifter är att utarbeta högklassiga ordlistor och vidareutveckla ordlistearbetets metodik samt att upprätthålla det kunnande detta baserar sig på. TSK behärskar terminologins teori och de praktiska metoder som tillämpar den.

TSK:s verksamhetsformer:

- produktion och publicering av terminologier
- termvård och terminologisk rådgivning
- ett bibliotek specialiserat på ordböcker
- terminologisk informationstjänst
- utveckling av ordlistearbetets metodik samt utbildning
- internationellt samarbete inom terminologin

Terminologicentralen samarbetar som obunden expertorganisation såväl med sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av ordlistearbete – till exempel med Forskningscentralen för de inhemska språken, de nordiska terminologicentralerna, internationella standardiseringsorgan samt Europeiska kommissionens organ.

Vem kan utnyttja TSK:s tjänster?

Bland TSK:s kunder finns, förutom privatpersoner som behöver terminologisk information, även representanter för det finländska näringslivet, den offentliga förvaltningen, utbildnings- och forskningssektorn och Europeiska unionens organ. Tjänsterna är avsedda för alla fackmän, oberoende av befattning, ty i vilket arbete skulle inte ett gott behärskande av fackspråk och -termer vara betydelsefullt? Speciellt mycket används TSK:s tjänster av översättare, journalister och övriga professionella språkanvändare.

TSK utvecklar och erbjuder sina tjänster enligt kundernas behov. Uppdragen kan komma utifrån eller tas på eget initiativ. Arbetet på terminologicentralen är alltid i sista hand allmännyttigt: alla blir betjänta av det.

www.tsk.fi

Tekniikan Sanastokeskus (TSK) tarjoaa erikoisalojen termistöön, sanastoihin ja sanastotyöhön liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. TSK:n päätoimintamuotoja ovat sanastoprojektit, termipankki ja termipalvelu.

TSK julkaisee Terminfo-lehden ohella erikoisalojen sanastoja ja sanaluetteluita. Nämä tallennetaan yleensä myös suoraan käytöiseen termipankkiin TEPAan.

TSK:n kirjastossa on laaja kokoelma eri alojen sanastoja, sanakirjoja, sanastoluonnoksia ja sanastostandardeja. Kirjasto on avoinna arkisin klo 8.30–16.00.

TSK on perustettu 1974, ja sen jäseninä on yrityksiä, liikelaitoksia, käännoistimistoja ja aatteellisia yhdistyksiä. TSK tekee tiivistä yhteistyötä sekä jäsenistönsä että muiden sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa.

Centralen för Teknisk Terminologi (TSK) erbjuder experthjälp i frågor som berör ordlistearbete och facktermer. TSKs huvudsakliga verksamhet utgörs av ordlisteprojekt, termbanker och termtjänst.

TSK utger tidskriften Terminfo samt publicerar fackordlistor och termlistor. Termerna finns i allmänhet tillgängliga även i TSKs termbank TEPA.

TSKs bibliotek omfattar ett stort antal fackordlistor och ordböcker. Biblioteket hålls öppet för allmänheten alla arbetsdagar kl 8.30–16.00.

TSK grundades år 1974 och dess medlemskår består av företag, affärsverk, översättningsbyråer och ideella föreningar. TSK har ett nära samarbete med såväl sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av terminologiarbete.

Sanastotyön asiantuntemusta vuodesta 1974.